

31529

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8.
నవంబరు. ౧

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జనవరి నెల 16 తేది సోమవారము
దర్శిత వామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ తృతీయ ౩.

No. 228

సంచిక ౨౨౮

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు” రైస్ మెషినరీ ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను సూనెయంత్రములు

ఒక స్థలము నుండి మరియొక స్థలమునకు సులభముగా తీసికొని
పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ ఆమర్చు
నట్టి ఆవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

తంతినిలానము, ఎంజిను ముద్రాను

నెం 9, సెకండు

లైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్స్ అండ్ కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజనీయరులు

(1806)

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
నంత మాత్రమున నయమగును.
సులభ నెల 0-10-0 ఆణాలు

మాహినితైలము

సీసా 1-8 0-12-0

తామరతైలము

దబ్బి 1-8 0-8-0

వండ్లపాడి

దబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగవృక్ష
హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, ముద్రాశాస్త్రము,
భూత వైద్యము, యాత్రములు, అమెరికావారి చిట్టచివర కమా
ముల విశిష్ట విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మన మృత్యు
మాంసములేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, జీవులతో
సమాధియగుట, కీరములేని తలకాండ్రులకు మాంసలాపించుట,
భూమిమీద గజమువలెను గాతిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విశిష్టములు అనేకములు ఉన్నవి. ఈ గ్రంథ
మున చదివిన అర్హులైనవారు మేటికే శ్రేయస్కరమైన గ్యారంటీ
యొచ్చును. దీని నెల రూ 4-0-0 లు. (2118-888)
డి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

Wonderful Leprosy Cure.

“కుష్టురోగ నివారిణి”

ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది.

అష్టాదశవర్షపువ్యాధులకు, యేకాగ్ర. సవాయిసమునకు,
పాదాలు, మచ్చలు మొదలగు మహావ్యాధులకు రూపుమాపును.
వీర్యవృద్ధి కీరకాంతి కలుగజేయును, గుణములేదని ఋజువు,
చేకిన చోరు 116 లు బహుమానము పథ్యములేదు. ఒక నెల
దినములకంటె సుమారుగా సరిపడు మందు ద్రవ్యము 6-0-0.

రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాప్రయిటరు యం. నువ్వారెడ్డి
(8888) గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్టు గోదావరి జిల్లా.

స్వరాజ్య కీర్తనలు పాటలు.

1. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు 0-4-0
2. దేశీయకీర్తనలు (గీతములు) 0-8-0
3. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
4. రామదండుపాట, పద్యములు 0-8-0
5. స్వరాజ్యపద్యములు (150) 0-8-0
6. పంజాబుపాట (బొబ్బిలికథ) 0-8-0

వి. పి. 0-5-0 అవును. ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు లభ్యం.
స్వదేశపు స్త్రీశాల, గవర్నరువేట, బెజవాడ.

(3148)

గొప్పతగుధరల ఆమకము

నేటిదినము కొనదలచినది రేపటివరకు ఆపకుడు.
ఏలననగా? నమయ మెరిగి పనిచేసిన నిత్యకృత్యములలో
తప్పక ఆదృష్టము గలుగును. ఎచ్చట?

కాశీ, కంచి, బెంగళూరు, కొర్నాడు, మరియుతరవాగాలలోనుండి పట్టు, నూలు
బిల్లిరకములు అంగడి ఈ దిగువ దొక్కటియే యని తెలుసుకొనవలెను.

ది బొంబాయి స్వదేశి ష్రోర్స్ కాశీ, బెంగళూరు, ఫేలం జవితీమందిరము,
40, 41, 42 రత్నబజారురోడ్డు, బార్డిచాను, మద్రాసు.

మద్రాసు అందునదరకమరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్,

ంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన

(3364)

యువరాజుగారు చెన్నపురికి

వచ్చు నందర్భమున 1922 సం॥ జన

వరి 18 వ తేది మొదలు 17 వ తేది

వరకు చేయు ప్రత్యేక

యేర్పాటులు.

1922 సం॥ రము జనవరి నెల 18 వ తేది
యువరాజుగారు మద్రాసుకువచ్చినప్పుడు, జన
వరి నెల 17 వ తేది మద్రాసునుండి బయలుదేరి
పోవునప్పుడు చేయునట్టి ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు
యీ క్రింద తెలుపబడియున్నవి.

కాలనిర్ణయ పటికయందు

మార్పులు

1. (ఎ) 13-1-22 తేదినరాయపురము బీచి
స్టేషనులకు మధ్య బోవుచున్నట్టి ఈ క్రింద తెలుప
బడిన లోకల్ బస్సు రద్దీ చేయబడును. అది ఆర
కారముపోవు.

నెం 61 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు
9 గం 5 ని బయలుదేరి బీచి 9 గం 11 ని చేరును.

నెం 90 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు
9 గం 44 ని బయలుదేరి బీచి 9 గం 0 ని చేరును

నెం 62 రు బండి బీచినుండి పగలు 9 గం 22 ని.
బయలుదేరి రాయపురము 9 గం 28 ని చేరును

నెం 92 రు బండి బీచినుండి పగలు 10 గం 5 ని
బయలుదేరి రాయపురము 10 గం 14 ని చేరును.

(బి) 13-1-22 తేదిన రాయపురము బీచి
స్టేషనులకుమధ్యను, బీచి రాయపురము స్టేషను
లకుమధ్యను బోవుచున్న నెం 69, 54 రుల లోక
ల్ బస్సు మామూలుకాల నిర్ణయముకంటె 10
నిమిషములు ఆలశ్యముగా ఈ క్రింద తెలుపబడిన
కాలనిర్ణయ ప్రకారము పోవును.

నెం 69 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 10
గం 38 నిమిషములకు బయలుదేరి బీచి 10 గం
44 నిమిషములకు చేరును. నెం 54 రు బండి బీచి
నుండి పగలు 10 గం 54 నిమిషములకు బయలు
దేరి రాయపురము 11 గంటలకు చేరును.

(సి) 17-1-22 తేదిన తిరువళ్ళూరు నుండి
బయలుదేరి మామూలుగా సెంట్రలు స్టేషను రాత్రి
9 గం. 10 ని. చేరునట్టి ఇ. నెం 48 రు లోకలు
బండి పెరంబూరునుండి నేరుగా రాయపురము
రాత్రి 9 గం. చేరును.

(డి) 17-1-22 తేదినుండి నెం 19 రు బెంగు
ళూరు వ్యాసంజరుబండి మద్రాసు సెంట్రలు
స్టేషను నుండి రాత్రి 9 గం 30 ని. బయలుదేరుటకు
బదులు 9 గం. 20 నిమిషములకే బయలుదేరి
అర్కోణము రాత్రి 11 గం. 15 ని. బదులు
11 గంటలకే చేరును. మద్రాసునుండి అర్కో
ణమువరకు ఈ క్రింద తెలుపబడిన కాలనిర్ణయ
ప్రకారము పోవును.

మద్రాసునుండి బయలుదేరుట రాత్రి 9-20

బేసెన్ బ్రిడ్జి చేరుట ,, 9-25

,, నుండి బయలుదేరుట ,, 9-27

పెరంబూరు చేరుట ,, 9-33

,, నుండి బయలుదేరుట ,, 9-35

విల్లివాకము చేరుట ,, 9-41

,, నుండి బయలుదేరుట ,, 9-43

కొరటూరు దాటుట ,, 9-46

అంబత్తురుదాటుట ,, 9-50

ఆవడి చేరుట ,, 9-57

,, నుండి బయలుదేరుట ,, 9-59

పట్టాశిరామ్ దాటుట ,, 10-5

తిన్నూరు దాటుట ,, 10-10

సెవ్వాపేట దాటుట ,, 10-16

తిరువళ్ళూరు చేరుట ,, 10-23

,, నుండి బయలుదేరుట ,, 10-31

కడంబుత్తూరు దాటుట ,, 10-36

మణూరు దాటుట ,, 10-42

తిరువాలంగాడు దాటుట ,, 10-46

మోసూరు దాటుట ,, 10-52

అర్కోణము చేరుట ,, 11-0

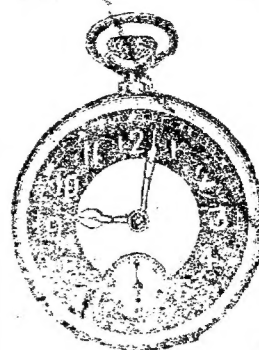
(ఇ) నెం 37 రు రైచూరు వ్యాసంజరుబండి
మద్రాసునుండి రాత్రి 10 గం 15 నిమిషములకు
బదులు 11 గంటలకు బయలుదేరి మధ్యదారిలో
సాధ్యమైనంతవరకు మించిపోయినట్టి కాలమును
సరిపుచ్చుకొనుచు గమ్యస్థానము ఆలశ్యముగనే
చేరును.

2: 17-1-22 తేదిన మద్రాసు సెంట్రలు
స్టేషనువకు రాత్రి 9 గం. 20 ని. మొదలు
10 గం. 40 ని. వరకు జను లెవ్వరును పోకూ
డదు. రాత్రి 9 గం. 20 ని. స్టేషను ఆవరణము
నుండి బయలుదేరి పోనట్టివారు తక్షణం అచ్చటి
నుండి బయటికి పోవలెను. సదరు కాలమునందు
ఎవ్వరిని గాని స్టేషనుకు రానియ్యరు.

The Right House for Watches & Clocks.

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!

గడియారము కొనుగార్చుకొనుట అందమైన శ్రీ రాధా
కృష్ణుని పోముగల ఒక క్యాబినెటు ఇవ్వబడును.

నెక్స్ట్ వెండి కేబుల్ గడియార
ము. 15 సంయుజు, లెన్స్ షేప్
(Lense Shape) నల్ల రేడియం
డయల్ (Black Radial dial)
నె కండు చూపు ముల్లుతో
(With Second Hand)
చూపుకు మిగుల అందమైనది.
మెల్లటి మేల్లెన పదికేండ్లు
కట్టుబడినది. మేల్లెన లీవర్ మూవ్
మెంటు గలది.

Ratna Lever (Best Lever Movement)

వెల పాకింగు పోస్టేజి సహా రూ. 15-8-0.

దీనికి రెండుసంవత్సరములు గారంటీ యివ్వబడును. గా
రంటీఫారము గడియారముతో పంపబడును. రేడియం లేక
సాదా డయల్ గలది. రూ 15-8-0 (3309)

మేల్లెన వెండి గడియారము రేడియం డయల్ గలది. 28/8

సాదా డయల్ గలది. 21/8

కావలసినవారు క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Ratna Watch Company

303, China Bazaar R Madras.

అహదాబాద్ సభలు

3౬-వ దేశీయమహాసభ

కొలది ప్రతులు మాత్రమే.

ఇందు అహమద్ అబాద్ పుర చారిత్రమును, దేశీయ
చరిత్రనుండి రమ్యముగా, తాత్కాలిక వ్యాఖ్య లగు చాకి
అబ్దుల్ ఖానుగారి గంభీర వ్యాఖ్యలను, మహమ్మద్ రచనా
మృతమును, చిత్రించినవాడు, వారి సమీపమునకు యుక్త
జంట లగు సంకేతములను యివ్వబడునట్లు ముద్రించబడినది.

వెల ప్రతి 1-5 0-4-0

50 ప్రతులు 11-0-0

100 ప్రతులు 20-0-0

వలయువారు:— ములుగు వెంకటరమణయ్య,

(3356) కృష్ణాపత్రికా కార్యస్థానము, బందరు.

REASONS WHY YOU SHOULD INSURE

IN
LIGHT OF ASIA
INSURANCE COMPANY, LIMITED.

Head Office:— 6, Old Post Office St, Calcutta.

CHAIRMAN:

Maharaj Kumar Victor N. Narayan of Cooch Behar.

BECAUSE,

No Company Combines so many advantages.

It is a purely Indian Company.

Under Expert and most efficient management.

It guarantees positive protection.

Cheapest Rates of Premium.

Premiums payable by small instalments.

Guaranteed Surrender and Paid-up values.

Policies are automatically protected from for forfeiture.

It grants liberal loans.

90 per cent profits go to Policy-holders.

For particulars apply to the Head Office or to:—

Messrs A. S. R. Murti & Co.,

48, Waltax Road, Madras.

మిలయ చందనము.

గనేరియం అను నెకరోగమునకు మరారము.

కథ్యమాలేడు. వినికారితో పనిచేడు.
ఎలుపు, లెలుపు, కచ్చు, అను మూడు
విధముల నెకరోగమును మూడు పూ
టలలో మాన్పును. శ్రీలక్ష్మణుడు
కావ్యులకు మూడో ఇది రాజాధిపము.
(1251) డబ్బీ 1-5 వెల 2-4-0

చందినీ (మలయచందనమున కనుపానము) డబ్బీ 8-0-0

శ్రీ పాద వారి పంచాంగము

దుండభి సంవత్సర పంచాంగము అచ్చులో నున్నది.
మా పంచాంగముయొక్క ఘనత అందఱు నెరిగినట్లే.
ప్రతి 1-5 0-2-6; నాలుగుప్రతులకు తక్కువ వీ.పీ. చేయను.
ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్టల్ షిట్టు వంపకలెను.
12 ప్రతులకు ఒకప్రతి ఉచితము. త్వరపడవచ్చు దొరకవు.
గంధర్వ ఫార్మసీ, రామవరం, (గోదావరి)

ప్రభుత్వ శాసనం

డిప్లీ జనరల్ 12:— ఈ శాసనం 11 గంటలకు సామాన్య సమావేశమయ్యింది. ప్రభుత్వ శాసనం చాలా రోజులు క్రమమంతయు సమావేశమైంది. 15 తీర్మానములు చర్చయ్యాయి. ఇండియా కాన్ఫెరెన్స్ మొదలగు భూభేదనాథ గారు వచ్చియుండిరి. రావు సాహెబు లక్ష్మీనారాయణ గారు దేశములో వ్యాధుల నిర్మూలకు ఆయుర్వేద యు వైద్యుల సహాయము తీసికొను విషయములో నొక కమిటీ ఏర్పాటుచేయవలెనని తీర్మానము చేపాడించిరి. ఆ సేక ప్రము యభిప్రాయముల నాయన పేర్కొనుచు మువైద్యము జనసామాన్యమునకు చేరదనియు, వారికిందు లో నుండు దేశీయ వైద్యుల సభివృద్ధిచేయవలెననియు, ఈ కమిటీ నిర్ణయించుట వన యధికారములో నున్నదనియు చెప్పిరి. పార్టీలాలమిశ్ర, డాక్టరు నందలూ, జె.యె.కె. ముఖ ర్జీ గారు బలపరచిరి. కలనల్ గిడ్డె, సర్పా రాజ్ భాను, యల్. యె. జోషి గార్లు తేపించిరి. కమిటీనలన లాభములేదనిరి. లాభ ములేని విషయమున ధనవ్యయము చేయగూడదనిరి. గా సార్లు గారు తీర్మానముయొక్క యుద్దేశమును క్లారిఫైచిరి గాని ఇది రాష్ట్రీయ విషయమనియు, ధనములేదనియు చెప్పిరి. రాష్ట్రీ య విషయములలో శీర్ష ప్రభుత్వమువారు ధనవ్యయముచేయుట క్రమము. కాని వందల సంవత్సరములనుండి వాడుకలో నున్న వైద్యముల నిర్ణయము చేయగూడదు గాన ఉపపాదకుని యభి ప్రాయములు నెరవేరుటకు ప్రభుత్వమువారు చర్య తీసికొందురు. ప్రాక్ పాశ్చాత్య వైద్యము లెవ్వము సంపూర్ణ కావు. రెండు కలసి న బాగుండును. చాకిరి ఆజమాలు భానుగారు బాధపడు వారికి సహాయము చేయుటకు వైద్య సహాయమును డిప్లీలో నెలకొల్పిరి. రాజకీయ భేదాభిప్రాయము లేనివిషయమున నాటకములు కలగజేయక బాధపడు వారికప్రము తొలగించుట కల్గు సహాయము చేయవలెను. డి. రంగాచారిగారు ఆంగ్లేయులు భారతదేశమునకు వచ్చినది మొదలు దేశీయ వైద్యముల నిర్ణయముచేసి పాశ్చాత్య వైద్యమును ప్రోత్సహించినదియు, ప్రభుత్వమువారు ప్రజాసేవముగ నుండకుండుట కిదియే కారణమనియు, యెంత భాగ్యతయును ఆయుర్వేద యునాని వైద్యముల పునరుద్ధరింపవలెననియు చెప్పిరి.

దేవిచారణ గారు గూడ బలపరచుచు భారతదేశము దేశీయ వస్తువులం దభిమానము బలముజేసిన దనియు ప్రభుత్వమువారి విషయము గమనింపవలెననియు చెప్పెను. తీర్మాన మత్యదిక సంఖ్యాకులచే నామోదింపబడినది.

సర్ శివస్వామయ్యగారు నావికాదళమునుగూర్చిన తీర్మాన ముపాడించిరి. అతి తీర్మానము మిట్టమిడినది. ఈ క్రింది విషయముల విచారించుటకు అధికారులు ప్రముఖులుగా సిన కమిటీనాటి యేర్పాటు చేయవలెను. (1) రాయలు ఇండియా మెరీ నులో భారతీయులను అధికారులుగను ఇంజనీరులుగను జేర్చు కొనుట ఎక్కువ చేయుట. (2) ఇక్కడ అధికారు లను తయారుచేయుటకు నాటికల్ కళాశాల పెట్టుట (3) ఇంగ్లండులో నాటికల్ కళాశాలలో పని నేర్చుటకు ప్రభుత్వ విద్యార్థి వేతనము లీయవలెను. (4) నాకానిర్మాణ మభివృద్ధి చేయుటకు జపానులోవలె రక్షణ, సహాయపథతి నవలంబింప వలెను. (5) పని నేర్చుటకు నావలను ఇంజనీరుల్ ప్రభుత్వము వారినుండి తీసికొనవలెను. (6) ఆనందమైన డాక్టరుగార్లు చేపులందు నిర్మించుట. శివస్వామయ్యగారు దీర్ఘోపన్యాసము నిచ్చిరి. భారతీయ పరిశ్రమల సభివృద్ధిచేయుటయే నాతలఁపు. ఈ యభి ప్రాయము లొనసాగుటకు చాలసంఖ్యకు సహాయవసరము. భారతదేశము చిరకాలమునుండి కొద్దికాలముక్రిందటివరకు సముద్ర యానములో ప్రతితిగాంచినది. స్త్రీమరులు వచ్చిన వెనుక యీ ప్రతితి పడిపోయింది. స్త్రీమరులకు ఇనము బాగు కావలెను. ఇవి ఇండియాలో తక్కువ. వీనిని పునరేర్పాటుచేయుట దిగుమతి చేయ వచ్చును. ఈనష్టము భారతీయ చవుక కులీతో భర్తీ కాగలదు. ఇట్టి కష్టములలో నున్న జపానువంటి దేశములు జయమందినవి. బ్రిటిషు ప్రముఖులు భారతదేశ మెక్కిటికి నావికాబలము చేర్చుకాల దని నుడివియున్నారు. ఈవిషయమై సరియైనచారణ చేసినగాని యీ యభిప్రాయము నొప్పుకొనగూడదు. జపానుదేశము చాల కాలముచేత కాకయుండియు ప్రభుత్వసహాయము వచ్చిన వెనుక వృద్ధిపొందినది. భారత ప్రభుత్వమువారు రట్లే చేయవలెను. యువకులకు జీవనాధారముగూడ ఏర్పడును. కావున రేవులం దు రాకుగూర్చుట కట్టుట ప్రభుత్వ కర్తవ్యము. తరువాత నాకా నిర్మాణము ప్రారంభింపవలెను. ఈ విషయమున బ్రిటిషువారు

సహాయము చేయవలెను. ఆంగ్లేయులకు వ్యతిరేకముగ జరుగు చున్న ప్రస్తుతీద్వయము వృథా వాతసహాయములేనది యాదేశము వృద్ధిపొందకలదు విదేశీయులు వర్తక కంపెనీల పెట్టన చున్న గాని వారు సగముమంది భారతీయులను తీసికొనుటకు సుసిద్ధులయి యుండవలెను. అన్ని విషయములు సంపూర్ణముగ వరకు విద్యార్థి వేతనము లీయవలెను.

సర్ శివస్వామయ్యగారు తీర్మానముగూరించి ప్రభుత్వ భిప్రాయము ఇవ్వగారును, సర్ గాడు ఫెరెగారును తెలియ పరచిరి. ఇవ్వగా రిట్లు చెప్పిరి శివస్వామయ్యగారు కొరక స్వా భావికమయింది. వారు పునాదింపినవిషయమునంతను పరిశీలించి తగుమార్పులు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కిష్టమే. కాని కాలము ధనము విషయమై కష్టమున్నవి. నాకా సేవయందు భారతదేశము సమర్థ బడయుటకు చాలకాలము పట్టగలదు. ఇందుకు కొన్ని కారణములున్నవి. జపాను సుందర్ముల కును భారత దేశమునకును చాల భేదమున్నది. జపానోక లంక యగుటచేత తనతీరమును కాపాడుకొను నవసర మున్నది. ఇండియాకట్టిస్థితిలేదు. జపా నవలంబించిన రక్షక సహాయ పథతి నవలంబించుటకు పూర్వముందు 50 ధనవ్యయము గమనిం పవలెను. ఇదియునుగాక ఇండియా బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములో నున్నంతకాలము బ్రిటిషునాకాబల మితీరమును కాపాడుమందును ఇట్లులేకున్న చాలధనవ్యయమగును. జపానుకుపాటియెవ్వరులేని సమయమున నాకాకావ్యక్తము ప్రారంభించెను. నాకానిర్మాణము బహుకష్టమైన పరిశ్రమ. ఈపరిశ్రమ కనకరమైన విద్యార్థులను తయారుచేయుటకు చాల కళాశాలలు విశ్వవిద్యాలయ ములు కావలెను. ఇవి నిర్మించుటకు భారతదేశమునకు చాల కాలము పట్టగలదని ప్రముఖు లభిప్రాయపడియున్నారు. ఉప పాదకుడు పథతి నేర్పాటుచేయుట కొకకమిటీ నిర్మింపమని కొరకుటకు బదులు ఏవర్గ లుపయోగకరముగ తీసికొనవచ్చుకో విచారించుటకు కమిటీ నేర్పాటుచేయమని కొరవడెద తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుట కభ్యంతరములేదు. లేకు న్నయెడ కమిటీ కాత్య వతి భారమగును. శివస్వామయ్యగారు ను. సభవారును ఈ మాక్కు కంగీకరించిరి.

సర్ గాడు ఫెరెగారు చెప్పిరి: రాగల నాకా సేవలో నున్నతోద్యోగములకు భారతీయులను తీసికొనివిషయమై భారత ప్రభుత్వమువారికిని ఇండియాపార్లమెంటు నుత్తర ప్రాంత ప్రభుత్వములు జరుగుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారిందులకు సంసిద్ధులై యున్నను కొన్ని కష్టములున్నవి. భారతీయులకు పని నేర్చుట కిప్పుడు వర్తకంపెనీ యేదియులేదు. బొంబాయి డాక్టరూరు గూడ పనిచేయుగ నేర్చుకొనలేదు. కొద్దిలో నీకష్టములు తీసివేయబడదని నమ్ముచున్నాను. రాజుగారి ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమున కొకయోడను, పి. సి. తంగిపడకలు రెండునిదా నముచేసినవియు, ఇవి క్లిప్తవోనెలలో బొంబాయికి చేరుననియు నాకా సేవాసక్తులకు పని నేర్చుట కివి యుపయోగింపబడును. ఇది పనినంత సభవారు సంతోషము కనబరచిరి.

సర్ విలెదరాను ధాకా గృహ వ్యాపారలాభవిషయ ములో శివస్వామయ్యగారు తీర్మానము బలపరచిరి. భారత నాకాసేవ కిప్పుడున్న కష్టము లన్నియు వెంటనే తొలగించు ట కష్టవసరము. నాకానిర్మాణము ఇదివర కొక కట్టుగా నుండిపోటీ యంతరించునట్లు చేయుచుం డెను. ఈకట్టుగానున్న కంపెనీలు నాకానిర్మాణములోని కొంత ధనము తమవద్ద నుంచకొని సరుకులు వేరుస్త్రీమరులలో నెక్కిం చుపక్షమున, నిధనము కాజేయు రిజేటుపథతి నవలంబించిరి కొన్ని సంవత్సరముక్రిందట భారతవ్యాపార మివిషయము కొంత యుండోకనచేసిగాని ప్రభుత్వమువారు తమయందర్భిసి కొనలేదు. కొద్ది కాలముక్రిందట పండేకవ్యాపారవీరితినే ఆస్త్రే లియావారి కిజేటు కాజేయ ప్రయత్నింపగా ఆస్త్రేలియా ప్రభుత్వము వారు నష్టపరిహార ము లిత్తుచుని హామీపడి సరకులను ఆస్త్రేలియా నొకలందు రవాణాచేయునట్లు చేసిరి. కాన పరదేశ నాకలు లొంగిపోయెను. సమాధానము కుదిరెను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు రిజేటుపథతి యక్రమచుని ప్రకటించిగాని నష్టపరిహారములకు హామీపడిగాని భారత నాకాబలమును ప్రోత్సహింతురాయని సర్ విలెదరాను గారు ప్రశ్నించిరి.

కట్టుకట్టుగాను తీర్మానము బలపరచుచు కమిటీలో నన ధికారు లధిక సంఖ్య యుండవలెనని కొరిరి. బ్రిటిషు నావికుల కును, ల స్కారు లకును జీతముల వ్యత్యాసము చాలయున్నది. తక్కువజీతములమీద నమ్మలస్కారులసహాయము బ్రిటిషు నాకలు చాలధన మార్జించుచున్నవి. డాక్టరు సర్పాధికారిగారు, ఆంగ్లేయ నాకాధికారులు భారతీయులకు

పని నేర్చుటకు లెట్టుకుమిటియేమియును సంగీకరించుట శుభసూచక మనిరి. కె. సి. నియోగిగారు రీక్రిడిసరణ నుపాడించిరి. ప్రభుత్వమునుండి సహాయము రక్షణనందు స్త్రీమరు లన్నిటియందును భారతీయులను అధికారులగును ఇంజనీరులుగను తయారు చే యువిషయము యొకమిటి వారాలలోవింప వలెను. ఇప్పుడున్న వసతులన్నియు వాడుకలోపెట్టి టపాటా కంట్లాట్టల సందర్భమున ఎ. వెంటిసుల విషయము గమనింపవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కొన్ని స్త్రీమరులకు సహాయము చేయుచున్నారు. వానిలోమన ఎ. వెంటిసులను తీసికొనవలెనని కొరకవచ్చును. కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట బంగాళములో కట్టికమిటియొకటి యేర్పాటు చేయబడెనను, దానిలో నొక్కభారతీయుండెను; ఆంగ్లేయులు భారతీయ ఎ. వెంటిసులను తీసికొనుటకు గొప్ప యశమ్మతి కనబరచినదియు ఆయన యభిప్రాయము. ఇందుకుబా థిభేదమే కారణము. నియోగిగారి విషయమేనాయనియోడిగను. నిజమగు పక్షమున మనస్థితి యర్థమగునని ఆయనచెప్పెను.

ఇవ్వగాను ప్రభుత్వమున నీ సనరణ్యమును చెప్పిరి. ఈ సనరణ సంగీకరించు నెడల కమిటీవారిని తప్పిత్రోవలో లెట్టుటయగును. నాకాకంపెనీల కేమియు సహాయమిచ్చుటలేదు. టపాటు తీసికొనిపోవుటకు వాడుకమాత్ర మియబడుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారు భారతదేశములో కాపురమున్న ఆంగ్లేయుల ను, ఆంగ్లేయిండియనులనుగూడ చేర్చుకందుకు కలఁజు గిడ్డెగారు సంతసించిరి ఈతీర్మానకారణమున భారతీయ నాకానిర్మాణము గొప్పది బయలుదేరగలదని యభిప్రాయపడిరి. పెప్పగు రీతీర్మానమును తమసానుభూతిమాపి శివస్వామయ్యగారు సభిసందించిరి. ఇవ్వగా, నియోగిగారు సనరణ లతోగూడ తీర్మానమును వోటుకు పెట్టగ నామోదింపబడినది.

రావు బహదూరు సి. యస్. సుబ్రహ్మణ్యంగారు రీక్రింది తీర్మానము పాడించిరి:—1890 వ సంవత్సరపు ఇండియనుర యిలు వే ఆక్టు 109 వ సెక్షను మార్పు చేసి, 68 వ సెక్షను ప్రకారము బండ్లలో నెక్కిదగిన ప్రయాణికులకు నెక్కిదగిన ఎక్కువయింతుకు రైలు అధికారు లకు విధిచేయవలెను. ఇది వీరి ఎక్కువప్రయాణికుల నెక్కినిచ్చినవో కంపెనీవై నపరాధము విధింపవలెను. ఆయన మూడవతరగతి ప్రయాణికుల యశఫలను విస్తరించెను. టీక్కెట్టు కొనివారికి నెక్కినప్పుడు చూపుట రైలు నాకరులవిధి. రైలు అధికారులు ప్రయాణికులను క్రమముగ నెక్కించి మిగిలినవారిని మరుబండిలో పంపుట వారివిధి. ప్రభుత్వమువారు ప్రయాణికుల విధులను గమనించుచున్నారు. కంపెనీవారి ననేక విధముల కాపాడుచున్నారు. వారు విభలు నిర్వర్తింపనందుకు క్షీం చినగాని విధుల నెరవేర్చురు. ఇవ్వగాను ప్రభుత్వమున నాతేపించిరి. ఈతీర్మాన మాచరణయుక్తము కాదు. జను లధికముగ నెక్కుట ప్రతిదేశములో నున్నది. ఇందుకు కంపెనీల వై నపరాధము వేయుట నెడలకు కావము. భారతదేశ రైలు వేలను వేరుగ చూచుటకు కారణములేను. సుబ్రహ్మణ్యంగారు నిర్ణయించిన యేర్పాటులు బొంబాయివంటి పట్నములం దసం ద్భము. వ్యాపారులు వేలకొలది గానుకొని యుందురు. ఈ యిట్టి యంతయు ప్రయాణికులు రైల్వేపనులవలన సంభవించిరి. ఇప్పుడున్న బండ్లతో నీయుబ్బంది తిరుగుట వీలుగాదు. డాక్టరు నందలూ, డార్శివిడే, జోస్టిక్ భాషుచూచారు వజీరుద్దీను, జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగార్లు మూడవతరగతి ప్రయాణికులకుసానుభూతి చూపిగానితీర్మానము నాతేపించిరి. కష్టముకంటె చేయవలెనని మార్పు గొప్పకష్టమని నుడివిరి. డి. రంగాచారిగారు మూడవతరగతి ప్రయాణికుల యిట్టియులు తొల గించుటకు చేయదగినదాని నాలోచించుట కొకసవరణపెట్టెను. ఇవ్వగా రంగీకరించిరి. సు బ్రహ్మణ్యంగారు జవాబు చెప్పుచు అసధికారుల సహాయ మంతకంటె నెక్కుటకు నుండు నని తలచితి ననిరి. వనమాక్కులను నిలువల్పెట్టుకొనవలె ననిన కాసనమువలన పరిహార ముండవలెననిరి. కలనల్ వాగ్దారగురారు రైలులో సమర్థవీషయమును ప్రభుత్వమువారు చులకన చేయుచున్నారనెను. ఈవిషయయరులులవేబోధువారున్న కంపెనీలకు నీమధ్య వ్రాసియున్నారు. సవరణచేసిన తీర్మానము వోటుకు పెట్టగ నామోదింపబడినది. సభలేచిరి. సభ లేరిగి సోమ వారము కూడును.

డిప్లీ, జనరల్ 13:— ప్రభుత్వమువారి ప్రస్తుతవిధానము వివరలెనని వస్త్రీ ఈశ్వరశర్మగారు తెచ్చిన తీర్మానము 18 వ తేదీని చర్చచేయబడును.

సామ్రాజ్యశాసనసభవారు 6 నీక్రిందివిధముగ మార్పు చేయబడినది. గవ్వరుజనరలు పనిసంతము గమనించి అసధికారుల కార్యములకు ది:ముఁను నిర్ణయించును. వివిధకార్యము లకు వేర్వేరు రోజు నిర్ణయించిన బని పూర్తికాకపోయినయెడల లి:వాతీకోజులలో నాపనియును ప్రారంభింపబడును. ప్రభుత్వ కార్యములెవ్వియు, గవ్వరు జనరలునుతీరిడి ప్రారంభింప గూడదు.

దేశబంధు దాసు అధ్యక్షకోపన్యాసము

స్వాతంత్ర్యము జన్మ స్వత్వము

సంస్కారముల నిష్ప్రయోజకత్వము

అత్యంతరవము కష్టపడు విధానము తగదు

అహమ్మహాబాదు కాంగ్రెసువారు దేశబంధు చిత్తరంజక దాసుగారు చదువలసిన అధ్యక్షకోపన్యాసమును ప్రకటనార్థము బంపుచు గాంధీ మహర్షి డిటులు వ్రాయుచున్నాడు:-

దేశబంధు దాసు అధ్యక్షకోపన్యాసమును ప్రకటించుటయందు దాలస్యమైనందులకు నేను తుహపణ నర్పింపుకొనవలసి యున్నది. వ్రాతపతి చింతనవందక నుండినది ఆమూలాగ్రముగ చూచి సవరించి ఒక తెన్నున బెట్టి ప్రకటించవలసి నట్లు నాకు కట్టిడి యయ్యెను. ఉపన్యాసమునందు దశవింశతి తోచిన యొక వాక్యమును తీసివేసి ఒక యభిప్రాయమును, పూర్వరీతముల కొక వాక్యమును చేర్చి అచ్చటచ్చట చిలుకుక మార్పులగావించి నాకు పేరికొని నే ప్రకటించుచున్నాను. గతసంవత్సర ముఖ్యనియమమును గూర్చియు, నిరాకరణోద్యమవిజయమును గూర్చియు దీర్ఘముగ చర్చించుట దాసుగారి యుద్దేశముగ నుండెనని కనుగొంటిని. కాని యీయజ్ఞింపబడుచున్న భాగమునందే వారి యభిప్రాయములు కాన్పించుచున్నవి. నిష్పందికాంతము నైగనుటకు మున్నే దేశమునకు బంపిన యాతని గొప్ప సందేశములవలనగూడ దేశబంధు అభిప్రాయములను వనము కనుగొనవలసియు. ఈ యుపన్యాసమునకు లెని స్పందమునకు పూర్వము వ్రాసి యుంచిన చదువయొక్క ప్రతియందును గూడ యానశ్చకము. ఉపన్యాసమునందుంటును ఆత్మగ్రహము, అహింస, భావములు పూర్తిగా కాననగును. ఇట్టి పురుషుని చెబున కంపుటచే ప్రభుత్వమువారు ఆత్మదానమును గావించుకొనినది విచిత్రమగుచున్నది.

భారతదేశము మహాసభ యాహ్వాన సంఘాధ్యక్ష, ప్రతినిధులారా!

నిరంకుశాధికారవర్గముతోటి మనము గావించుచుండిన పోరాటము విమరూకారము దాల్చినది. మన మ్యాపకములే జేసికొని "ప్రస్తుత పోరాటమున నేను భారతమత పక్షమున హించి యున్నానా?" యని ప్రశ్నించుకొనవలసిన సమయ మేదెంచినది. నేను భారతమత పక్షమునే నుండుట చేతనే దేశ మాహ్వనించినంత నేనే నంగీకరించితిని. మీరు నాయుడ కావిన విశ్వాసమునకు నేను వందనముల నర్పించుచున్నాను. కాని మీరు నిజమైన ప్రపంచ జ్ఞానము నాకు లేదని యారంభమున నే తెలుపుకొనుచున్నాను. ప్రభుత్వమాత్రమే పక్షముల కధికముగ గుటియై నగరమునుండి నే నేదెంచుచున్నాను. వెన్నుయనరా జేదెంచినట్లు ప్రజలు స్వాతంత్ర్య మొనగనుటలు నిష్పందించుచున్నారో రాజకీయ జీవనమునకు ప్రతిబంధక మగు నీచర్యను ప్రభుత్వమువారు పుచ్చుకొనియుండురని నావిశ్వాసము. దీనిని బహుశః తేదివాడు చెబుటెట్లైన కలకత్తా యాత్రమున యువరాజునకు స్వాగత మొసంగుట కలకత్తా పోరాట మారంభమైనది. శిక్షలకు ఫలితముగ ప్రజలకు సంస్కారము లిగినవి. నేను మీకు నాప్రపంచజ్ఞానమును వెల్లడి చేయజాలవచ్చును, పోరాటమును ఉత్సాహముతో కొనసాగింపవలెనని ప్రజలు ప్రోత్సహింపజూతురని మాత్రము చెప్పాలను.

ప్రస్తుత పోరాటమునందు మన విధియే మో మనము మొదట నిర్ణయించుకొనవలసి యున్నది. మన యాదర్శ మేమి? పాత తంత్ర్యమును తొలగించుటను, అన్యై ప్రకేతమును తప్పించుటను, స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటను మనమీ పోరాటమునకు గమనింపితిమి. కావున "స్వాతంత్ర్యము" అనుపదమునందలి భాగము కనుగొనుట మనదగము. మరెమొకని ద్రవ్యమును తీసికొనుటను, ఇంకొకర ప్రకేతమును దనుగిడుటను నా కభ్యంతరము లుండును. స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునందు ప్రజలతోడూనిండుట గావున యభ్యంతరము లుండజాలవు. స్వాతంత్ర్యమునకు మధ్యతర లేకపోదని మనము జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును. మనము పదియందితో కలసి మేలని యుండునంత కాలము సంఘాధ్యక్ష టననగ మైనంతకాలము విధేయత

యుండవలెను. ప్రజల విధేయతను కావలెనని స్వయముగ జూపునట్టిది కావున స్వాతంత్ర్యమునకును ఈవిధేయతను సంఘర్షణ ముండదు. ప్రజలు స్వయముగ యాత్మపరతాత్పర్యము జూపు విధేయత స్వాతంత్ర్యమున కనుగుణముగ నుండును.

స్వాతంత్ర్య మన నేమి?

స్వాతంత్ర్య మన నేమి? స్వాతంత్ర్య మను పదమునందలి భావమును వివరించుట దుస్సాధ్యము. ప్రతిజాతీయు తన వ్యక్తిత్వమును గ్రహించి తన పదార్థమును చేపట్టు స్థితియే స్వాతంత్ర్యమని వ్యవహరింపవచ్చును. జాతీయతను, వ్యక్తిత్వమును నురక్షింపముగ పెంపొందించునంతయైనా దేశముల చారిత్రము అద్భుతముగ నున్నది. వీని తార్కాణములు వలసిన, ఫిన్లెండు పోలెండు, బెల్జిండు, ఈజిప్టు, భారతదేశముల పోరాటము మనకు జాలును. విదేశవిజ్ఞానమును ధిక్కరించుట కీదేశములన్నియు వాని వానిలమును గావించినవి. ఈదేశముల పోరాటపు చారిత్ర ఇంచుమించుట నొక విధముగ నున్నది. విజ్ఞానపాతంత్ర్యమును ధిక్కరించుట మొదటియంతము. జాతీయవిద్యను వాంఛించుట రెండవయంతము. పదదేశములతో సంబంధము లేక స్వయముగ నధికారమును గలిగి యొక ప్రత్యేకవ్యక్తి నుండవలెనను యుద్దేశము మాడవలెనంతము.

మన యజ్ఞప్రకాశము మనవ్యక్తిత్వమును పెంపొందించి పోషింప నుద్దేశించితిమి. పాశ్చాత్య సాగరకర, పాశ్చాత్య సంస్థలు మనసంఘమునందు వ్యాపింపజేసిన వాతావరణముతో మనకు సంబంధ మక్కఱ లేదని తలచితిమి. కావున మనము స్వాతంత్ర్యమును వాంఛించుచుంటిమి. నా కిక్కడ ఒకధర్మ సంజేహ ముద్భవమైనది. "పాశ్చాత్య విజ్ఞానము మన ద్యామనంద నిలువబడియున్నది. మనము ప్రకేతమును నిరాకరించునంత నిర్దయాత్మకులముగ నుండదగినా? ప్రాచీనతమ విజ్ఞానముల యొకమత్తముమీద ప్రపంచసృష్టి మాధారపడియున్నదని మన మంగీకరింపవలెనా" యని భారతకవిపుంగవు డగు రవీంద్రనాథుడు వనల ప్రశ్నించుచున్నాడు. భారతదేశము ఇతరదేశముతోటి సంబంధము లేకయున్న భారతజాతీయత సుస్థిరముగ నిలువజాలదని నేనంగీకరించుచున్నాను. కాని రవీంద్రనాథుని విచర్యచై రెండు సమాధానముల నొసంగవలసింది. అత్యులను లోనికి గొంపోయి సమీక్షించుటకు మనకు మొదట గృహము లుండవలయు గాదా? పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమును గుర్తించుటకు పూర్వము తమ విజ్ఞాన మిట్టిదని తెలిసికొనుట యావశ్యకము గాదా? స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు పూర్వము నాప్రపంచ నైకమత్త్య ముండజాలదని నానిష్ఠాభిప్రాయము. చూపజులకు ప్రపంచమిందుచుండునది దాస్యానుకరణము గాని వాస్తవ మగు నైకమత్త్యము గాదని యెఱుంగనగును. భారతదేశము నన్యవిజ్ఞానము సంపూర్ణముగ స్వాధీనము జేసికొననది. రాజకీయపాతంత్ర్యముతోటి విజ్ఞానపాతంత్ర్యము తప్పనిదియై డి. భారతమీ విజ్ఞాన పాతంత్ర్యమును పారద్రోలి జాతీయజీవనమున కళకళలాడుచుండవలెను. అప్పుడే మనము నాగరసమేళనమును గూర్చి యాలోచించుటకు అవకాశము లిగియుండును.

ఒక ఆక్షేపణ.

మరియొక ఆక్షేపణ వెదుర్కొనవలసి యున్నది. అయితే యాయాక్షేపణ నామితవాదములనుండి వచ్చునట్టిది. వారొక విచిత్రమగు ప్రశ్నను వేయుచుండును. "స్వాతంత్ర్యమే మనకు పరమార్థము గావనియు, స్వయం సాహాయ్యము, ఆత్మనిగ్రహము, ఆస్థివిజ్ఞానము మనకు పరమార్థములనియు మీ రంగీకరించుచున్నారు గదా? బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున నుండియే వీనికి యేల మీరు కృషిసలపరా"దని వారు మనల నడిగెదరు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు పరాధీనదేశముగ నుండునంతకాలము మన మాలాగున నుండరాదని నాయభిప్రాయము. భారతదేశము జనపదములందు గ్రామములందు పరిలంపవగును. భారతదేశ మెట్లున్నదియు, మన కప్పుడే గ్రామ్య మగును. బలాశ్వులం, ధైర్యవంతులు గ్రామములందుండును. ఇట్టివా లేదేశమునం

దున్నను ఆ దేశము గర్వపడక తప్పదు. కాని వారి కన్యజీవనము వారి నుడుటయే స్పష్టముగ తిఖింపబడియుండును. చీలి జగడములు, మన కన్నుల వారికి మెండుగ నుండి కలహములందు కాలము వృథాసేయుచుండును. వారిని స్వయం సాహాయ్యముగను, సంస్కృతిపరులగును జేసిన సంస్థలు వేడెచ్చుట నన్నవి? సుఖముగ గడుపుచు మునుపు వీరి పూర్వ లుండెడివారు గదా?

నేడు జీవనాధారమే యరుదుగ నున్నది. వీదేశమైనను మారు పాతంత్ర్యమున బడిన తరువాత నీచస్థితి నెలకొను జాతీయజీవనమే విచ్ఛిన్న మగును. ఈనీచత్వము, తమ, ఒక్కచోటనే గాక దేశావస్థలయందు దెల్ల నాలుక మన దేశజీవనమును ఆర్థికముగ క్రిటికపరిపాలనము చూపాడుచేసినది. మన జాతి వననైత మున్నగు గృహపరిశ్రావాలె నని నాశనము చేయబడెనని రమేశచంద్రుల యుండెడివాడు. అతని యనంతరము పండిత మదన మోహలవ్య నేటికిని చెప్పుచునే యున్నాడు. కోట్లకొలది రూప్యములు భారతదేశమునుండి వృథాగా బయటకు వెళ్లుచుండ నెవరు కండ్లు మూసికొని కాంతమనస్సుతో నుండుట యేరికి సాధ్యము! మన నైతికజీవనము కూలిపోయినది. మనము బానిసలమైతిమి. బానిసల కావ్యాలు అభ్యాసములు మనయందు దెగబ్రాకినవి. మనయజమానుల భావల నుపయోగించుచున్నాము. వారి యలవాటులను మనకు పట్టించుకొనుచుండుము. వారియేర్పాటులను మనము త్యాగముతో నైకొని మనము నానినే యనుకరించుచు గ్రామములందలి సుఖజీవనమును వెకలించితిమి. మనకు జ్ఞానము వృద్ధిగలుగుటకు మార్గ నశించినది. విజ్ఞానము పాతంత్ర్య మగుటచే అందు గూడ మనము చెడితిమి. మన యానన్యస్థితి యన్ని విధముల సంపూర్ణమై యెది. జన సామాన్యము నుద్ధరించిన గాని స్వాతంత్ర్యమును మీరెటుల పొందగలరని మితవాదులు మరి యొక ప్రశ్న యడుగుట గూడ గలదు. వారి యాక్షేపణ యెట్టిదో చూతము. విదేశీయుల పరిపాలనవలన భారతదేశ మన్ని విధముల చెడినది. పాతంత్ర్యమున నున్నంతకాలము మనకు ఏముక్తి లేదు. నెయ్యది నెయ్యదిగ యాందోళన జేయుచుండవలెను. కాని నాయభిప్రాయ మేదనిన, వ్యాధిని అంతము మనము నిర్మూలించినగాని వ్యాధి బాహ్య చిహ్నము లదృశ్యములు గానరవు.

పాతంత్ర్యమున నున్నంతకాలము మన జాతీయత, వ్యక్తిత్వము నుండజాలవు గావునను, అంతకాలమును మన కీచస్థితి తప్పదు గావునను బ్రిటిషు అధికారమును కొనసాగించుట తగదని నేను పలుకుచున్నాను. బ్రిటిషు పరిపాలనావ్యభిజానముతో నా కట్టి సంబంధములేదు. ఆపరిపాలన మంచిదిగ నుండవచ్చును. లేక చెడ్డదిగ నుండవచ్చును. కొంత నుంచుకొండయే యనుకొందము. అయినను పాతంత్ర్యముగలుగజే మనకుభివృద్ధి భంగకరమని నే నాక్షేపించెదను. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునందుకొకభాగముగ నుండినను, నుండకపోయినను, తన మార్గమును, తనజాతివృద్ధిని మనించి పాటుపడుటకు భారతమునకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. క్రిటికప్రజల యభ్యంతరము లేమియు నుండగూడదు.

మూర్ఖములు.

నిరంకుశాధికారవర్గముతో మన పోరాటము నేమార్గముల నడుపవలయునో ఆలోచింతుము. నాకు తెలిసినంతకాలకు, మార్గములు మూడు గలవు. (1) ఆయుధములతో ధిక్కరించుట (2) భారతప్రభుత్వ ట్టునువలన స్థాపితమైన కానసంఘలయందుండి నిరంకుశాధికారవర్గమునకు తోడ్పడుట. (3) జాతీయరహిత సహాయనిరాకరణము. మొదటియొక మనకు ప్రస్తుతము సాధ్యము గాదు గావున దానినిగూర్చి విశేషము చర్చింపనే యవసరములేదు. ఒకవేల సాధ్యమైనను, హింస మనకుపనికిరారు. నాకు హింస యనిన నేవగింపు. కనుక మనకు మిగిలి యుండునది సహకారము, సహాయనిరాకరణము, అను నీరెండే మార్గములు. వీనిలో నేదియో యొక దానిని మనము వరించవలెను.

రాజకీయజీవనమునందు ప్రభుత్వమున మనకు మిక్కిలి సహాయకారులుగ నుండినవారి పుష్పము మనకు ప్రతికూలులై యున్నారని నేను ఒప్పుకొనుచున్నాను. భారతప్రభుత్వ ట్టునును ప్రేమించి యాదరించుచున్న వీరి వాదముల నొకంత పరిశీలింపవలసింది. ఇట్లు పరిశీలించుటలో రెండువిషయములను ముఖ్యముగ గమనింపవలసియున్నది. భారతము అన వ్యక్తిత్వమును, జాతీయతను పెంపొందించుట వనకాశము ఈరెండుమువలన కలుగుచున్నదా యనునది మొదటి విషయము. భాగ్యతాయంత పరిపాలనమునకు ప్రాథమిక చిహ్నముల నైనను భారతీయుల కీచట్ట మొనగుచున్నదా యనునది రెండవ విషయము. కానస

సభల కీర్తనములను ద్రవ్యమునై నిధికారము విధముగ నైనను గలిగినదా యనునది మాదవ విషయము.

పాల్లమెంటుల యుద్ధాంతము మనకు సామాధాన మొసగుచున్నది. "పాల్ల మెంటువారి నిర్భయమార్గము" అని యుద్ధాంతము ప్రారంభించుచున్నది. పాల్ల మెంటు యొక్క నిర్భయతాభిప్రాయ మేమి? భారతీయులకు బాధ్యతాయంత పరిపాలనము న్యాయ సమ్యక్త మగు స్వత్యయని గుర్తించుటయో? కానీ కాదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య మను పేరుతో జాతీయ సత్త్వమునకు దొక స్వాతంత్ర్యము గలిగిన సమాన భాగ స్వామియని గుర్తించుటయో? కానీ కాదు. భారతస్వత్యములను వా రెల్లు కరుణారస దృష్టితో పాటించికో కనుగొనుడి.

"భారత రాజ్యాంగ నిర్వహణమునందు భారతీయులకు ఇంకను అధికము అవకాశము గలిగించుటయు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన బ్రిటిషు హిందూస్థానమునకు బాధ్యతాయంత పరిపాలనమును క్రమముగ సంపాదించగల స్వపరిపాలనా సంస్థలయందు క్రమముగ నిర్వహణ గావించజేయుటయు" నట! ప్రజల జన్మస్వత్యముల గుర్తించుటగా నితరకన్న నావార్య రహిత మగుదాన ముండదని నాయభిప్రాయము. ఎప్పటికైనను భారతదేశమును సమానగౌరవము గలిగిన భాగస్వామిగ జేయుటకై పాల్ల మెంటుకు బాధ్యత యుండునుమనమై యుద్ధాంతమునకు దేమినికలకా? నాకు బోధపడినదెంతయు లేదు. బ్రిటిషు హిందూస్థానమునందు బాధ్యతాయంత పరిపాలనము క్రమముగ నిర్వహణ గురట! యట! ఇంకెక్కడ నస్పష్టమగు మాటలు మ రి యుండ బోవు. ఎప్పటికిని బ్రిటిషు రాజ్యాంగ వేత్తల నూత్నబుద్ధి నీమాటలు మోపుచున్నవారు. మొదటి రెండు పేరాలను వదలిపెట్టి మూడవపేరానకు దేమిగలదు? పరిగోళము. "భారత దేశము లోని వివిధజాతుల యొక్కతేజము, అభివృద్ధికి బాధ్యతనహించి యున్న పాల్ల మెంటు అభివృద్ధి కాలపరిమితి, నిర్ణయించుటకు కర్త" దేశములోని వివిధజాతుల! భారతదేశ మొకజాతిగాక వివిధజాతులతో గూడియున్నదని పాల్ల మెంటువారు స్పష్టీకరించినారు. మాదవపేరాలలో తెలుపబడిన వాదమును ఖండితముగ నే నాక్షేపించుచున్నాను. భారతజాతి (వివిధజాతులు గాదు) యొక్కతేజమునకును, అభివృద్ధికిని మనము బాధ్యత వహించుటకు సంసిద్ధులము. పరాధీనదేశము నెడల విదేశీయ పాల్ల మెంటు బాధ్యతనహించియుండుటకు ఈదని నేను చెప్పగలను. అభివృద్ధియొక్క స్వభావమును కాలమును పాల్ల మెంటు నిర్ణయించవలెనను సిద్ధాంతము మిగుల యనభ్యముగ నున్నది. బ్రిటిషు పాల్ల మెంటు యాచూర్యము నుస్థిరము జేసికొను నద్దేశము ఈపేరాయందు కనిపించుచున్నది. కనుక నీపేరాధికము నొక్కనిముసకాల మొనను సహించును. నాలకు పేరాల స్పష్టముగ పాల్ల మెంటు మనలను జేదరించినారు. "నేనకు నుతి నావకాశము లేవరి కొనుగ బడినవో నా సహకారము వలనను వారు ప్రదర్శించు బాధ్యతా పరిణామమును అనుసరించి యింకను నెక్కుడు అవకాశ మొసగు దగు నిర్ణయించుటకు పాల్ల మెంటు ఆలోచించదగియున్నందునని యున్నది. అనగా నేమి? మనము మంచిపిల్ల కాముల వల్ల్యాధ్యతాపరిణామము ప్రదర్శించి బ్రిటిషుపాల్ల మెంటును నచ్చగించు మనకింకను కొలది సంస్కరణముల నొసగు విషయమే పాల్ల మెంటు సామధానముగ యోచించును. మనము పసి బిడ్డలనుననొకటను మనకు పాల్ల మెంటువారు పోషణకర్తలని వచ్చుదుటను కాశ్యతముగ లిఖింపబడినది.

మన సహకారమునకు నిబంధనలు

నారాజ్యులారా! ఖుషీభూలారా! నారాజ్యులారా! పతనం యభిప్రాయములయందు నాకు నిరసనకాదు మగు గౌరవము గలదు. కాని సంస్కరణచట్ట మేనూత్తమునై యాధార పడియున్నదో, ఆ నూత్నమునుమాత్రము నే నంగీకరింపజాలను. మనయభివృద్ధి క్రమాంతరము లెట్లు లుండినను మన యాత్మగౌరవమును సంరక్షించుకొనవలెను. స్వాతంత్ర్యము ప్రతిదేశమునకును హక్కునియు, భారతదేశమే తనవ్యక్తిత్వమును నిర్ణయించుకొనుటకు తగియున్నదనియు, బ్రిటిషు పాల్ల మెంటు అభ్యంతరముల నేనూత్తము కల్పింపజాల దనియు కాంగ్రెసులో మనము స్పష్టముగ ధైర్యముగ, ప్రకటించవలయును. భారతజాతి యభివృద్ధి కడ్డంపడు నేతృత్వగాని భారతదేశమునకు తేత్రమని మనము తెలిసికొనవలెను. ఆతేత్రమనము ధిక్కరించవలెను. ఇంగ్లాండ్ స్వత్యమును గుర్తించునంతకాలము నేను ఆ దేశమునకు తోడ్పడుట కిష్టపడుదును. ఈ విషయమై భారతప్రభుత్వచట్ట మెచ్చటను అంగీకారము జూపను భారతదేశమునందు బ్రిటిషు యాచూర్యము కాశ్యతముగ సాగుటకు

నే నేనూత్తము నొడబడను. భారత స్వాతంత్ర్యమును, నేను గుర్తించుటకు, భారతప్రభుత్వచట్టమునందు పార్ల మెంటు ఒక చేత యంగీకరింపకున్నను, మనమాచట్టము సంస్కరణములను విని యోగించి తోడ్పడినయెడల స్వాతంత్ర్య సంపాదనమున కడ్డు పడుటకు పార్ల మెంటుకు నూడ సాధ్యము కాదని నా మితవాదములకు లకుకొను చుండుదు. నా మిత్రుల బుద్ధిమాత్మ్యతనుగాని దేశభక్తిగాని నేను సందేహింపను. కాని యాచూర్య మిప్పు డనవసరము. వివరములలో నొకచేత రాజీ పడినంత ప్రధానవిషయమునందు మాత్రము నేనూత్తము ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వముతో రాజీచేసికొనుటకు నే నొడబడను. స్వాతంత్ర్యము నాజన్మస్వత్యము. ఆస్వత్యము ప్రకారము సంస్కరణములను అప్పడప్పుడుగ భిక్షమిచ్చుచుండిన యంగీకరించుటకు వీలులేదు. స్వాతంత్ర్యము సంపూర్ణముగ నొకేమారుగ పొందవలయునని నేను కోరుచున్నాను. విజయము మనకు గలుగదని నే నేనూత్తమును సందేహింపను. ఒకచేత మన కపజయము గలిగినను మనజాతి గౌరవమును, ప్రతిష్ఠాను సంరక్షించుకొనగలిగిన వారమగుదుము. ఎటులైనను భారతప్రభుత్వచట్టము నిరూపించుచున్న యవమానమును తిరస్కరించినవార మగుదుము. కాంగ్రెసువారికిని సంస్కరణములను వినియోగించుచున్న మంత్రులను భేద మొక్కటియే గలదు. కాంగ్రెసు కున దృష్టివంతయు నిర్దిష్టాద్దేశము నైననే క్రోడీకరించి మిగిలిన వానిని కడుకృత్యములు భావించుచున్నది. చుంతు లన్ననో, తమస్వాధీనముననున్న కాఖలవైననే దృష్టిని నిగుడించి తమ్యాలుగ కష్టపడిన స్వాతంత్ర్యము సంపాదించ దలంచుచున్నాడు.

సంస్కరణశాస్త్రము

సంస్కరణములచట్టములో భారతదేశముకు బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వప్రారంభనాచన లేమైనను దేవతా, కాశన సభ్యులకు కోరికకార మేమై: నలదేవతా యిప్పుడు చర్చించెదను. ఈ రెండువిషయములను కలిపి చర్చింపవలయును. బెంగాలుప్రభుత్వములో యేర్పరు సభ్యులకును రిగురు భారతీయు లని బెంగాలు మితవాదుల యభిప్రాయము. అది చాల తప్పు. రాష్ట్ర పరిపాలనములో, ప్రభుత్వ యత్నవిషయము లన్నియును గవర్నరు, సమాలోచకులక్రింద నున్న, ప్రజాయత్నవిషయములు గవర్నరు మంత్రులక్రింద నుండుననియు నేను తెలంచెదను. గవర్నరు, సమాలోచకులు మంత్రులు గలసి యోచించుటకు కాననములో నెట్టి యేర్పాటును లేదు. పన్నులు జేయుటనుగూర్చిగాని, ఋణము దీసికొనుటనుగూర్చిగాని, ప్రజల డబ్బును వ్యయముజేయు మార్గముల నారయుటకుగాని చుత్రము వీరు కూడెదరు. ప్రభుత్వ యత్నకాఖలలో మంత్రులు నోరెత్తుటకు వీలులేదు. ఈకాఖలే దేశమునకు జాతీయసంస్కరణములో ముఖ్యమైనది. ఇప్పుడు మనకును ప్రభుత్వమునకును జరుగు పోరాటమును మంత్రులు మూగ వావలె కండ్లు కప్పకొని చూచుటను మాత్రము జేయుచున్నాను. ఈ అనవయోద్యమముపట్ల నిర్వహణభావావశ్యకతను నిర్ణయించుటకు వారికి ప్రభుత్వముతో సంబంధములేదు. గాంధీ మహాత్ముని ఆరెస్టుచేయవలెనా కదా యను విషయమును గూర్చి స్థానికప్రభుత్వ మాలోచించ వలసి వచ్చినపుడు వారి సలహా యిక్కడలేదు. నేను మంత్రుల స్థితినిగూర్చి చెప్పింది సరియైనదో మితవాదులు సభ్యులలో నధిక సంఖ్యాకులు భారతీయులని తెలంచి సంతోషించుట గొప్ప పొరపాటని నేను చెప్పితిరెదను. నిజ మేమనగా ప్రభుత్వయత్న కాఖలలో భారతీయుల సంఖ్య అతిస్వల్పము. గవర్నరును యింగ్లీషు సభ్యులును యేకమైనదో వారు ప్రభుత్వవిధానము నేమియును మార్చజాలరు.

మంత్రుల యర్హతము.

మంత్రుల యర్హతమునుగూర్చియు, ప్రజాయత్న కాఖలలో వారికిని కాశనసభ్యులకును గల సంబంధమునుగూర్చియు ఇప్పుడు చర్చించెదను. నేను ముందు చెప్పుచున్నదేమనగా యేకాఖ యైనను మంత్రులకు మార్చబడినదని తెలంచుటయే తప్పనియే. కొన్ని కాఖలు మార్చబడినమాట సత్యమే. అయితే అవి ఒక కతాబుమునండియు నిరంకుశాధికార వర్గముక్రింద వాని వాని యుండినను. వాని లోపములను దీర్చివైచుటకు మంత్రుల కెట్టి యధికారమును లేదు. నేనీ విషయమును విపులపరచెదను. ప్రజాసోగ్యము, ఆసోగ్యపరిపాలనము ఇవి ప్రభుత్వములో ముఖ్యవిషయములు. ఈకాఖలు మంత్రులకు మార్చబడినవి. మంత్రులకి ఈకాఖలై సంపూర్ణాధికారమున్నచో అయినదేశముకు మహాపకారము జేయవచ్చును.

అయితే మంత్రుల స్థితియేమి? ఈకాఖలోగూర్చులవై మంత్రుల మంచి యధికారములేదు. ఆయన ఉద్యోగుల నెన్నుకొనుట అధికారములేదు. భారతప్రజలకు జేనికయినను స్వప్రయోజనము నకు ఒకవిషయమును గౌరవపుడు ప్రభుత్వమువారు విపరీతముకు వ్యయముతోగూడిన రిపాలనము, ఉద్యోగములు భవనములమాత్రము నిచ్చుటమాత్రము యానిరంకుశాధికారప్రభుత్వ చాత్రములో గాననట చిత్రముగ నున్నది. ఏదైన కాఖను మార్చినది లేనిది యిట్లు పరిశీలించవచ్చును. ఆసోగ్యకాఖయే యీ యుద్దేశమును గల్గి యుండవచ్చునా? "నేను యీకాఖలు యిదివరలో పరిపాలింపబడిన విధమునంతయు మార్చి నే నెదను. ఇండియను మెడికలు సర్వీసును దీసివైచి, అంటుకోగములు మున్నగువాని దొలగించుటకు స్థానికప్రభుముల నియోగించెదను. అప్పుడు ప్రజోపయోగమున కుక్కుడుధన ముండును." అట్లు కానేరదు. చట్టముప్రకారము యీ యుద్దేశము నెరవేరదు అయినను యీకాఖ ప్రజాయత్న ము చెప్పబడుచున్నది. కాశనసభావర్గములో మంత్రులలో నొకరు స్వస్థానమునుగూర్చి యిట్లు పలికెను. "మెడికలు కాఖ వారికిగాని స్థానికరీ కాఖవారికి గాని అవసరముగా వైద్యులు కావలె నని తెలియజేసినచో వారు వైద్యులు లేనెదరు. పోనీ వైద్యులను స్వబాధ్యతమీద రోగములన్న చోటికి పంపింప మెడికలు కాఖవారు, వీరు పంపిన వైద్యులను మేయంకిక పము. వారిఖర్చులను మీరే భరింపువలెను." దీనినిజట్టి నూతనప్రభుత్వకాశనము క్రింద ప్రజాయత్నకాఖల నేనూత్తముగ నెలియాలను. ఒకమంత్రు యన్నటుల మంత్రు లిట్లుచచ్చును. "నాకు వెండియుగా మేము యునులేము. అయితే నాకున్నదేదో నీకు యిచ్చెదను. అది సానుభూతి. సానుభూతి యే యేలననెదవా, డబ్బుకాస్తా అధిక సభ్యునిచేతిలో నున్నది. కోరికాధికారము.

ఇప్పుడు కాశనసభకు కోరికకారము యేమైనగలదా యని విచారించెదను. మితవాదులు అధికార మున్నదనియెదరు. నేను లేదనెదను. ఇందులకు చట్టములోనిముక్కలనే ఆధారము లుగ చూచెదను. అయితే ఒకగౌరవనీయుడు చెప్పినమాటలను అందుకు సాక్ష్యముగ దెల్పెదను. ఏదో ఒకకాశనసభలో ఒక మంత్రు యిట్లు దెల్పెను.

"ఇక్కడ మంత్రులలో నికమింపబడిన యిద్దరమును కామన్సుభలో మంత్రుల యధికారమును గుర్తించవలసి యను కొనుచున్నాను. కావున కామన్సుభలోను త్రిని కోరికలుల నే యీమంత్రులను ప్రతివానికిని కాశనముల దొప్పించి కోరి దరు. ఇక్కడ మంత్రు, పరిపాలనాధికారు లిచ్చు స్వల్పచేతనముతో జీవనము నారంభించును." మితవాదులు చెప్పునదినిజమా యీమంత్రు చెప్పినది నిజమా? ఇదట్టిది తప్పుగావచ్చును. అయితే యిద్దలు చెప్పినది సరి గానేరదు.

భారతప్రభుత్వకాశనముక్రింద నేపడిన చట్టముల ప్రకారము ప్రజాయత్నప్రభుత్వకాఖల విషయములో ఖచ్చునుగూర్చి యొక్కటాటిపు కాన్సిలుసభ్యులును,మంత్రులును గలసి ఒకటిబడి కకు వచ్చెదరు. వారు రెండుకాఖలకును డబ్బుపంచుటలో భేదాభిప్రాయముల గల్గియుండితే గవర్నరుగారు రాష్ట్రముయొక్క ఆచాయమునున్న నిలువనున్న, ప్రభుత్వయత్న ప్రజాయత్న కాఖలకు ప్రతివానికిని పంచివేయును. మంత్రులొక్కొక్క స్థానమేమి? ప్రభుత్వ సభ్యులలో అధిక సంఖ్యాకులు భారతీయులే యని మితవాదులు గవర్నరు జేవరలుగారు నియోగించి అధికారి యిచ్చును రచ్చిటులుగా జేయును.

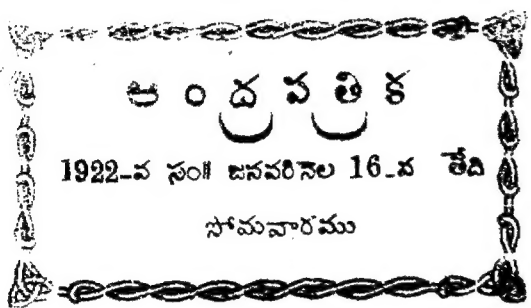
కాశనసభాస్థానము.

నూతనచట్టమువలన మంత్రుల కిట్టి యసంభరస్థాన మున్నది. అయితే కాశనసభాగౌరవ మెట్లున్నది? "ప్రభుత్వమువారు చెప్పినటులగాక మేము చెప్పినటుల భవనము విభాగము జేయవలెనని మేము కోరుచున్నాము" అని చెప్పుటకు కాశనసభ కేమైన అధికారము గలదా? ఇదో సలహాగా పో గొట్టుటకును యింత వైఖరినిద్యమము లుచ్చితమునని యేమొక చెప్పుటనా? ఏదైన ఒకగ్రాంటు మొదలను లెగ్గించుటకుగాని

ఆంధ్ర పత్రిక-నివేదికగాదినందిక

పదమూడవ ఉగాదిసంచికను డిసెంబర్ 15 తేదీన యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఉదారతత్వ లగు ఆంధ్రపహాజనులు చిత్రపటములను వ్యాసములనుబంటి ఎప్పటివలె మాయాద్యమునకు తోడ్పడ వేడుచున్నాము. అసహాయాద్యమునకు గృహీచేయుచు శిక్షలకు బాల్చిన యాధ్రుహాజనల చిత్రపటములకు ఈ వర్తనపు సంచికయందు ప్రత్యేకముగ నవకాశ మియ్యబడును. చిత్రపటములను వ్యాసములు నెంతవరలో నందించిన నంతవరలో సంతృప్తిగాది సంచికయిన వెలువడింది. ఆంధ్రపహాజనులు వెంటనే వ్యాసములను చిత్రపటములను బంతు క్రార్థితులు

ఆంధ్రపత్రిక, సంతృప్తిగాది సంచిక,
6, 7 తంబుకట్టి పిడి, మద్రాసు

చిత్తరంజనదాసుగారి

సంబోధనము

ప్రహస్తుదాశాదు కాంగ్రెసుసభలో దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి యువ యువ న్యాయమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. దాసుగారి యువన్యాసము గాంధీమహాత్మునియొద్దకు సంపూర్ణముగ చేరియుండలేదు. భావికర్తవ్యము గూర్చియు, నిరాకరణోద్యమ చారిత్రము గూర్చియు చిత్తరంజనదాసుగారి రెండు యొక్క చెప్పడలచిరి. కాని అట్టి యవకాశము నెసగకుండు అధికారులు వారిని నిర్బంధమున నుంచిరి. దాసుగారికి, కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుపదవి నలంకరించుటచే గలిగెడి గౌరవమునకన్న, నిర్బంధమున నుండుటచే ఎక్కువ గౌరవము గలిగెను. వారి నిజసందేశము వాగ్రూపమునకన్న, బాధానుభవములమున ఎక్కువ స్పష్టముగ వెల్లడియయ్యెను. దాసుగారి రేపరచిన వాలంటీరు సంఘములు దేశమందంతటను వెల్లి విరిసెను. కారాగృహభయము, మాసిపోయెను. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో దేశభక్తులకు నిజస్వాతంత్ర్యము వెలుపలికన్న కారాగృహమునందే గలదని, దాసు, ప్రభుత్వం నిదర్శనము తేటపరచెను. దాసు, లజపతిరాయి, నెహ్రూ మొదలగు మహామహులచే నలంకృత మగు కారాగారములలో బ్రవేశించెడివారికి, న్యాయత ఎటులుండును? మహాత్ముడు సూచించినటులు, దాసువంటి దేశనాయకుని నిర్బంధించెడి పరిపాలనావిధానము దానియంతట యదియే నిందార్హ మగుచున్నది. దాసుగారి యువన్యాసము, సంపూర్ణముగ నుండకుండుటచే, దానిని సరిజూచి సరియగు నాకార మేర్పరుపవలయు నని మహాత్ముని కోరినను, మహాత్ముడు దానిని ఉన్న దున్నటులనే ప్రచురించెను. అటులయినను, దాసుగారి యువన్యాసము, మహాదేశములను వెల్లిబుచ్చుచు, ఘనసందేశమును దేశమున కొనగలుగుట గాక, కాంగ్రెసు యధ్యక్ష కోపన్యాసములకు దేనికిని తీసిపోవదని స్పష్టమగుచున్నది.

భారతవర్షమునకు స్వాతంత్ర్యము గావలయును. భారతజాతి ఆత్మోపబలి గాంచుటకే స్వాతంత్ర్య మవసర మని దాసుగారియుద్దేశము. జాతీయతను, జాతీయ స్వాతంత్ర్యమును నిరసించుచు, సార్వజనిక సామ్రాజ్యత్వమును పొగడుట యాచార మయినది. రివింద్రునిభావమును గుర్తించక, స్వాతంత్ర్యప్రతిపక్షులు వారి వాక్యములను తమ వాదమున కాధారముగ నైకొనుచున్నారు. భారతజాతికి స్వాతంత్ర్యము లేకుండుట కీ వాద మొక సా కగుచున్నది. స్వల్పసంఖ్యాకుల నిరంకుశత్వమును సమర్థించువా రొకవంకను, వర్ణవైషమ్యమును ప్రోద్బలపరచెడివా రొకవంకను, విశ్వమానవసామ్రాజ్యత్వముగూర్చి గంభీరపన్యాసముల గావించుట, కపటనాటక మనిపించుకొనును. అట్టివారికి దేశబంధు దాసుగారు చక్కని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. భారత జాతీయత సజీవముగ నుండవలయుననిన, ఇతరజాతులతో సాంగత్యమును బోగొట్టుకొనగూడదని, దాసుగారి రంగీకరించెదరు. కాని, ఇతరులకు అతిధ్య మొసగుటకు, భారతజాతికి స్వగృహ మొకటి యుండవలెను. సామ్రాజ్యసభ్యత్వతో కలసిపోవకముందు, భారత సభ్యత్వ తన వ్యక్తతను గ్రహింపవలయును. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపనిది, సామ్రాజ్య సభ్యత్వమును, భారతీయ సభ్యత్వమును నిజసంయోగము గుమర దని, దాసుగారు ఖండితముగ బలికిరి. ఇప్పుడు జరుగుచున్నదేమి? పరాధీనులమనుకొనెడి భారతీయులు స్వకీయవిజ్ఞానమును మరచి, పాలకజాతిని అనుకరించుచు, దాస్య భావమున మునిగియున్నారు. దేశబంధు దాసుగారు తెలిపినటులు, దేశము రాజకీయముగ నెటుల పరాధీన మయ్యెనో, నాగరికవిజ్ఞానములయందు గూడ పరాధీనత గాంచెను. హిందూదేశ మిదుస్థితినుండి బయల్పడవలయును.

జాతి, తన ప్రాణమును కోల్పోనిన పిమ్మట, ప్రాచ్యపాశ్చాత్యనాగరికముల సమ్మేళనముగూర్చి యోచింపవచ్చునని దాసుగారు తెలుపుచున్నారు. భారతజాతి ప్రపంచమున రూపుమాపుకుండు నుండవలెననిన, సత్వరస్వాతంత్ర్యసిద్ధి యవసరము. స్వాతంత్ర్యసిద్ధి సార్వజనికసామ్రాజ్యత్వమునకు తోడ్పడును గాని దాని కడ్డు గలిగింపజాలదు. రివింద్రుని సందేశమును దాసుగారు నిరసించుటలేదు. ప్రపంచమోక్షమునకు, భారతస్వాతంత్ర్యోద్యమము విఘ్నము గలిగించుటకు మారుగ, దానికి ఎక్కువ సహాయకారిగ నుండు నని దూర మాలోచించిన తెలియగలదు. స్వాతంత్ర్యము ప్రతిజాతికిని స్వతస్సిద్ధమగు హక్కుగలదే, హిందూదేశమునకు గూడ అట్టి హక్కు సహజముగ గలదు. హిందూదేశపు హక్కును గుర్తించుచో, ఆంగ్ల దేశముతో కలసి యభివృద్ధి జెందుటకు దాసుగారికి అభ్యంతరము లేదు. కాని, ఆ షరతు ముఖ్యపరము. హిందూదేశము సామ్రాజ్యస్థ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటగాని, సామ్రాజ్యంతరస్వరాజ్యమును పొందుటగాని, ఆంగ్ల దేశ దృక్పథము ననుసరించియుండును. కాంగ్రెసుసభయందుచే, రెండువిధములగ మృతానము జేరుటకును, విశాలావకాశము నొసగినది. హిందూదేశము బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునుండి సంబంధమును త్రొంచుకొనదలచుటలేదు. కాని, సామ్రాజ్యమునందు బానిసగ నుండుటకు మాత్రము దేశ మంగీకరింపక, మిగిలిన భాగములతో భాటు స్వాతంత్ర్యభాగముగ నుండుట కంగీకరించుచున్నది. ఆంగ్లదేశ మట్టియవకాశము నొసగకున్న, సామ్రాజ్యమునకు వెలుపలి స్వరాజ్యమునే దేశమాసింపును. మితవాద సోదరులు, కాంగ్రెసు మతధర్మసూక్ష్మమును గ్రహించి, దాని నంగీకరించి సంతకము జేయుట కట్టి యభ్యంతరము దెలుపజాలరు.

రించి సంతకము జేయుట కట్టి యభ్యంతరము దెలుపజాలరు.

హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుటలో, ఆంగ్లదేశము దానిని శకలములుగ గుర్తించి లాభములేదు. హిందూదేశపు హక్కును సంపూర్ణముగ గుర్తించుట ముఖ్యపశ్యకము. అటుల గుర్తింప కుండుటచేతనే, రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రయోజనరహితము లయినవి. సంస్కరణములయొక్క ప్రధానలోప మిదియే. సంస్కరణ శాసనపు ఇతరలోపములను దాసుగారు విరళముగ బయల్పరచిరి. శాసన సభలకు కోశముపై నధికారము లేకబోవుటచే కలిగెడి యనరములను సహేతుకముగ గనుబజచిరి. ఇంతియగాక, తుదకు ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుటకైనను శాసనసభ లెటుల యక్కరకు రాకున్నవో, తేట తెల్లముగ వివరించిరి. ఆంగ్ల దేశముతో సహకార మొనర్చుట కీ సంస్కరణములు పనికిరావు. హిందూదేశమునకు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో స్వాతంత్ర్యసంపాదనమున కొక్క సాధనమే గలదని, దాసుగారి యుద్దేశము. అదియే, దౌర్జన్యరహిత సహాయ నిరాకరణము. ఈ పద్ధతి కేవలము నిరాకరణముగాని, నిరాశాజనితముగాని, కాదని దాసుగారు తెలుపుచు, నిర్మాణమున కిది ఎటుల దారి జూపునో స్పష్టపరచిరి. రూపమునంది నిరాకరణముగ గనుపించినను, లోపల నిది ఆస్తికభావమునే దెలుపుచున్నది. దాసుగారు సూచించినటుల నిర్మించుటకు పడగొట్టుటయు, అంగీకరించుటకు తిరస్కరించుటయు, నవసరము. మానవప్రయత్నమంతయు, చెడును విఫలించి, మంచిని చేపట్టుటయందే వ్యయపడును. ఇట్లులే సహాయనిరాకరణోద్యమము పరాధీనతను విఫలించి, స్వాధీనతను పడయుటకు బూనుకొనుచున్నది.

నిరాకరణోద్యమము విజయము గాంచుటకు అహింసాధర్మము నవలంబింపవలయు నని, దాసుగారు ప్రధానముగ హెచ్చరించుచున్నారు. అహింసయే ఉద్యమమునకు పెట్టని కోటవంటిది. "లా" విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినందులకు, నిర్బంధము విధింపబడెనని రాజప్రతినిధి తరుచుగ హెచ్చరించుచుండును. సుప్రసిద్ధన్యాయవాదు లగు గురు గారిందులకు లేని ప్రత్యుత్తరము నెన్నరి. సహాయమును నిరాకరించుట, చట్టభంగమునకు. స్వదేశవత్ప్రదీక్షయు, విదేశవస్తు బహిష్కరణము, చట్టభంగము కావు. యువరాజు నెల్ల త బహిష్కరము, చట్టభంగము కాదు. స్పష్టంధ సేవకులను ఏర్పరుచుట, చట్టభంగముకాదు. "లా"ను భంగపరచినవారు ప్రజలుగాక, అధికారులే యని దాసుగారు సహేతుకముగ ప్రతిపాదించిరి. జన్మస్వాతంత్ర్యముల నరికట్టుట, "లా" భంగపరచుటగాక వేరేమగును? సభలను జేయుటకు వీలులేదు. స్వేచ్ఛగ మాటలాడుటకుగాని, ప్రవర్తించుటకుగాని వీలులేదు. కాంగ్రెసును అడగ ద్రొక్కుటకు చేసెడి ప్రయత్నములు, "లా" కు విరుద్ధములే. చట్టములు ప్రజాభిప్రాయము నడగ ద్రొక్కుటకుగాక, దానిని బలపరుచుటకు పయోగపడవలెను. అటుల యుపయోగపడని చట్టములు చట్టములను పేరుతో నిలిచియుండుట యవమానకరము. ఆకారణముచేతనే, కాండుటేబిలు సమావేశము ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకును మధ్య ఏర్పడక పూర్వము, నీతివిరుద్ధములుగాని నేరముల క్రింద శిక్షితులయినవారి నందరిని విడుదలజేయవలయునని, గాంధీమహాత్ముడు బొంబాయిసభలో వాక్రుచ్చియుండెను. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు చిత్తరంజనదాసుగారి నిర్బంధమును భారతదేశ నిర్బంధ మనియే భావింపవలయును.

హిందూదేశమునకు జన్మస్వత్వ మగు స్వేచ్ఛనిమిత్తము, దాసుగారు స్వరాజ్యాశ్రమమున కేగిరి. అట్టి స్వేచ్ఛను సంపాదించుటకు, దాసుగారి సంభోధనము ననుసరించి భారతజాతి తన యావచ్చక్తిని వినియోగింపవలెను. భారతదేశవిముక్తి తోపాటు, దేశనాయకుల విముక్తియు తప్పక సిద్ధించును. స్వాతంత్ర్యభానుడు నిజదీప్తిని భారతవర్షమునందంతటను, వ్యాపింపజేయు గాక !

గాంధీమహాత్ముని సందేశము: మద్రాసు హర్తాళము

(10)

మద్రాసు హర్తాళము గూర్చి గాంధీమహాత్ముడొసగిన సందేశమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. మద్రాసు నగరము ఆవలబించిన సంపూర్ణ హర్తాళమునకు, మహాత్ముడు సంతసము తెలుపుట భావ్యముగ నున్నది. చెన్ననగరము, తన యసతిని ఇంత దృఢముగను, ఏకగ్రీవముగను తెలుపు ప్రతికూల పక్షమువారు సయితము యూహించి యుండలేదు. ఎన్నడును యూహింపని రీతిన, దుకాణదారులు అంగడులను మూసివైచుటచే, మద్రాసు మెయిలుప్రతిక ఆశ్చర్యమును వెల్లడించెను. కాంగ్రెసు విషయమై విశేషోత్సాహము గనుపరుపని, చెన్నపురి ఇటుల ప్రవర్తించుట, ప్రశంసార్హ మని చెప్పకతీరదు. అయినను, కొందరు దుండగిండ్లు కొన్ని ప్రదేశములందు జరిపిన అల్లరులబట్టి, దౌర్జన్యశక్తులగు సహాయ నిరాకరణావలంబులు బాగుగ వశపరచికొనలేదని, గాంధీమహాత్ముడు సూచించెను. దుండగిండ్లను మాత్రమే గాక, సి. ఐ. డి. ఉద్యోగులను గూడ ప్రాణము వశపరచికొనవలయు నని, గాంధీమహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. స్వాతంత్ర్యప్రయత్నములకు భంగము కలిగింపకుండ నడుచుటకు, సి. ఐ. డి. ఉద్యోగులను ప్రేరేపింప వీలగునటుల, వతమును కొనసాగింపవలయు ననియు, కిలాఫాత్ సంఘములు అహింసకు మగు శక్తు లెవ్వయో కనుగొని వానిని వలయుననియు, మహాత్ముడుగావించిన మద్రాసు నాయకులు గుర్తించుట నిరాకరణోద్యమ సందేశార్థమును అంపనివారలు, ఈ యుద్యమమును తో జూచుటచే, అనర్థము లనేక గలవి. ఆదిద్రావిడు లయినను, బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరు లయినను, లయినను, అన్ని పక్షముల వారి నను పురికొల్పుట యత్యావశ్యకములు ఐకమత్యమునకు భంగము సహాయనిరాకరణావలంబులు ఎల్లరును ఆకరింపవలయును. అతర్హే ప్రవృత్తిభావమును తొలగించి, హృదయ సంయోగ మెల్లర్థలో కలుగ జేయవలయును. ఇక్సార్థము, ఎల్లరును అహింసావ్రతదీక్షను కైకొని నపుడే కొనసాగుట నిశ్చయము. ఈ పని జరుగుట కై, కాంగ్రెసు కిలాఫాత్ సంఘములవారు తమ యావచ్చక్తిని వినియోగించి పాటుబడవలయు నని, గాంధీమహాత్ముడు తెలిపిన హెచ్చరికను వారు వెంటనే ఆచరణలోనికి దెచ్చెదరు గాక ! చిత్తరంజన దాసుగారు బొంబాయిలో నిటీవల జరిగిన అల్లరుల గూర్చి తమ యుపన్యాసమున తెలిపిన ఈ క్రింది సంగతులను, ఎల్లరును గమనింప వచ్చును “మన కార్యక్రమమునందు బొంబాయి నగరమున జరిగిన అల్లరులు గలవు. అట్టి అల్లరులకు మన బాధ్యతను అంగీకరింపవలయును. దౌర్జన్యము, బలవంతము జరిగినంతవరకు మనము అపజయము గాంచితిమని చెప్పవచ్చును.

కాని, ఇందుకు ప్రతిక్రియ ఏది ? మన విశ్వాసమును తృణీకరించుట గాదు. దానియందలి సత్యమును బాగుగ గ్రహించుట ముఖ్యము. ప్రతి మహాోద్యమము వ్యాపించినపుడును, అల్లరులును, రక్తపాతమును చేరియుండెను. ఇందుకు క్రైస్తవ మతవ్యాపకమే తార్కాణము. నూతనాశయము వ్యాపించునపుడు, అల్లరి కవకాశము గలదని గాని, ప్రాచీనాశయములతోను ప్రాచీన దృక్పథము తోడను సంఘర్షణము గలుగునని గాని తలచి, నూతనప్రచారకులు తమ ప్రయత్నమును మానివైచి, వారికి గనుపించిన తేజమును వ్యాపింపజేయుటను మానివేయవలయునా ? ఇట్టి హేతువాదమును క్షణకాలమయినను అంగీకరింపవీలులేదు. మన సిద్ధాంతమును ప్రజలంగీకరింపలేదని, మీరు వాదించవచ్చును. బొంబాయిలో జరిగిన అల్లరులబట్టి మన కార్యక్రమమును మార్చవలయునని వాదించవచ్చును. కాని, చిన్ని యావరణమునగ దెక్కడనో అల్లరులు జరిగినంతమాత్రమున మన యుద్యమపు ప్రధాన సత్యమున కెట్టి భంగము వాటిల్లదు. పరిస్థితులను మనము దౌర్జన్యముతో నెదుర్కొనవలయును. అల్లరులు జరుగకుండుటకు, తగిన సాధనముల నవలంబింపవలయును. నిరాకరణోద్యమము నాపివేయవలయునని మాత్రము, నేను సలహానియ్యను. ఇటీవల అరెస్టు లనేకములు జరిగినను, దేశమంతయు శాంతముగ నుండుట జూడ, బొంబాయిపాఠము ఎల్లరుకు తెలిసివచ్చె నని గ్రహింపవచ్చును. ఇటీవల దేశమున బయల్పడిన ధయిర్యము, ఓరిమి, ఆత్మనిగ్రహము, నాయుద్దేశమునందు దౌర్జన్యరహితనిరాకరణోద్యమావశ్యకతను, ఉద్యమ సామ్యమును ఋజువుచేసినవి. ఈవైఖరియే చివరవరకు నిలిచియుండుచో, మన పురోగమము నేడియు నాపివేయజాలదు.”

బొంబాయి సమావేశము

బొంబాయి సమావేశము నిన్నటిదినము గావించిన తీర్మానములు, నేటితంతివార్తయందు గలవు. గాంధీ తప్ప, ఇతరనిరాకరణవాదు లెవరును ఈ సమావేశమునందు పాల్గొని యుండలేదు. ప్రభుత్వమువారికిని, సహాయ నిరాకరణవాదులకును మధ్య, మితవాదులును తదితరులును లంకెగ నుండుటకు, గాంధీమహాత్ముడభ్యంతరముజూపక, సహాయ నిరాకరణావలంబులను అనవసరముగ సమాధానమునిమిత్తము బలవంతపెట్టవలదని కోరెను. ఈ సమావేశము యోచన జేయుచున్నపుడు, సభ్యులకు తోడ్పడుటకు గాంధీమహాత్ముడంగీకరించెను. కాని తాను గాని, సహాయనిరాకరణావలంబులుగాని, తీర్మానములను నిర్ణయించుటలో బాధ్యత వహించిరని, మహాత్ముడు తెలిపెను. అందుచే నిన్నటిదిన మంగీకరింపబడిన తీర్మానములకు, మితవాదులే బాధ్యులని గ్రహింపవలయును. ప్రభుత్వతీర్మానమునందు ప్రభుత్వమువారవలంబించిన నిర్బంధ విధానము బలముగ ఖండింపబడెను. రెండవ తీర్మానమునందు, ఇతర సాధనము లన్నియు ప్రయోజనరహితము లయ్యె నని స్పష్టపడువరకు, స్వరాజ్య సాధనకు అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు సభ సూచించిన శాసనోల్లంఘనము నవలంబింప గూడదని, తెలుపబడెను. మూడవ తీర్మానమునందు, పంజాబు, కిలాఫాత్, స్వరాజ్యసమస్యల పరిష్కారము నిమిత్తము, ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజాప్రతినిధులకును రౌండుటేబిలు సమావేశము జరుగవలయు నను సూచన అంగీకరింపబడెను. ఇందుల కనుకూలవాతావరణ మేర్పడుటకు, క్రిమి నలులా సవరణచట్టము, రాజద్రోహసభా శాసనముల క్రింద ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన ఉత్తరువులను రద్దుజేసి, వీనిక్రింద నిర్బంధితు లయినవారి నందరను వదలిపెట్టవలయు నని ఈ తీర్మానము గోరుచున్నది. ఇంతియగాక డౌర్జన్యరహిత సంచలనమును నిర్బంధితు లయినవారి విషయమును విచారింతుటకు, ఒక విచారణసంఘము నేర్పరువలయు ననియు, ఈ సంఘము నిర్ణయము గావించుటలోపల, హాతాళమును, శాసనాతిక్రమణమును ఆపివేయవలయు ననియు, ఈ తీర్మానము గోరుచున్నది. రౌండుటేబిలు సమావేశము నేర్పరుచుటకు ఉపన్యాసు మొకటి నియమింపబడెను. మితవాదు లీతీరున నిర్ణయించియుండ, ప్రభుత్వమువారికినయినను త్వరపడి, ప్రజామనోరథము నీడేర్పకుండుట, మిగుల ననాలోచిత మగును.

శ్రీశైలక్షేత్రము

భవజస్తంభము.

శ్రీశైలక్షేత్ర మాంధ్రదేశమునందలి పుణ్యక్షేత్రములందు బ్రసిద్ధిని బడసినది. శ్రీభ్రమరాంబామల్లికార్జునస్వామిల యాలయమున కెదుటను బంగారుపూతపూసిన భవజస్తంభము కొంత కాలమువర కుండెడిది. ఆ భవజస్తంభపు గొట్టముల నెవరో గువ్వల గుండెయందు గల ఉప్పు చిన్న నాగప్పగారి కమ్మియుండిరి. వారాస్తంభపుకేకులను చూచి 650 లకు తిరిగి విక్రయించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ధర్మాత్ములు వారిశక్తికొలది ధన సహాయమును జేసిన దానిని నాగప్పగారికిచ్చి కేకులనుగొని శివరాత్రికి భవజస్తంభమును ప్రతిష్ఠించుటకు వీలగును. రెండేడ్లకు బూర్వము శ్రీ భ్రమరాంబాలయమునకు శిఖరప్రతిష్ఠను జేసిన బ్ర. శ్రీ. గాడేపల్లి శేషయ్యగారి సత్కార్యమునకు బూనుకొనుటకు బ్రయత్నములను జేయుచున్నారు. హైదరాబాదు వాస్తవ్యులు కృష్ణాజనానాయకుగారు ప్రతిష్ఠకు గావలసినవ్యయమును భరించుట కంగీకరించి యున్నారు. ఒక శ్రీశైలక్షేత్రాభిమాని నూరురూప్యములను కేకులను గొనుట కిచ్చి యున్నాడు. ధర్మాత్ములు వారి వారి శక్తికొలది యను శేషించిన చూచి 550 లకును ధర్మముల నిచ్చి శివరాత్రికి భవజస్తంభప్రతిష్ఠాపనను జేయించి శ్రీ భ్రమరాంబామల్లికార్జునల ప్రసాదమును బొంద బ్రార్థితులు. ధర్మము చేయదలచిన పుణ్యాత్ములీక్రింది స్థలమునకు ధర్మములను బంపిన రశీదు పంపి భవజస్తంభాపనానంతరము దాతలకు జమా ఖర్చు పంపబడును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ - శ్రీశైలభవజస్తంభము,
7 తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

మలబారు సహాయ నిధి

మహాత్ముడు విశేషవిత్త మంపుట

మలబారులో ఆపశ్చులకు వెంటనే సహాయముచేయుటకు మహాత్ముడు అహమ్మదాబాదునుండి చాలధనమును తంతి మూలకముగా పంపెనని తెలియుచున్నది.

కాంగ్రెసు కార్యసంఘసమావేశము

ఈ సమావేశము 15 వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు బొంబాయిలో జరుగును.

ఆంధ్రానుగారు మరల మలబారుకు వెళ్లుట

15 వ తేదీ ఆంధ్రానుగారు మరల మలబారుకు బొంబాయినుండి బయలుదేరిరి.

[5-వ పేజీ తరువాయి]

స రే తీ నీ వే యు ట కు గా ని కా సో న భ కు త ఆ
యము చట్టముక్రింద గలదు. అయితే ఆ మొత్తము ప్రభుత్వ
యత్నములకు సంబంధించిన దైవదో గవర్నరుగారు ఆ మొత్తము
ను, దీని వేయటకు వీలులేదని చెప్పి అనంతరము యుంచవచ్చు
ను ఇదియే కాబోలు మితవాదులు కాననభ్యులకు కోరికగా
రముగలదని చెప్పటం. ప్రభుత్వయత్న, ప్రజాయత్న, కాఖుల
లో భనభిభావము నిట్లు చేయవలెనని చెప్పటకు కాననభ్య కట్టి
యధికారము ను లేదు. ప్రభుత్వయత్న కాఖుల
లో కేవిధమైన యధికారము ను లేదు. ఇంకను కానన
సభ్యులు చేయగల్గిన దేమనగా, వారు మంత్రుల కిట్లు చెప్పెదరు.
“మీరు కోరెడి మొత్తమునకు మే మంగీకరింపజాలము. అందు
మొత్తమును అంతైన తగ్గించెదము. లేదా కొన్ని మొత్తములను
తగ్గించెదము.” ప్రజాయత్న కాఖులపై కాననభ్యకుల యధికార
మును మంచికోరికగార మనుట హాస్యాస్పదముగ నుండును.

పరిపాలన విషయములలో మంత్రులస్థితి యేమియును
బాగుగలేదు. ప్రజాయత్న కాఖులలో గవర్నరుగారు మంత్రుల
పల హామై ని ప్రవర్తింపవలె ననియు, యేదో తగు
కారణముండేదని తద్విరుద్ధముగ బోవచ్చుననియు చట్టము
నందు గలదు. ఆకోరిక కాఖునుండిని, ఆయన యువోగికిని
వ్యవహారములో తగాదావచ్చునపుడు గవర్నరుగారు మంత్రుల
విరుద్ధముగ ఉద్యోగికి బలము నీయవచ్చును. ప్రజాయత్న
కాఖులో కాననభ్యకు చట్టములో కొంతియధికార మున్నను,
అనుభవములోకి వచ్చునట్టికి, అధిక కాఖు కార్యనిర్వాహక
సంఘసభ్యుని యధికారముక్రింద దాని నంగీకరింపటయో
తిరస్కరించుటయో చేయవలసియుండును. ఏలన
గా, ప్రతికాననభ్యకును ఖచ్చితము. అందులకై అధిక కాఖు
వారుక్రొత్త ఖర్చులగుర్చి యోచించి పని చేయవలసియుండును.

మొత్తముమీద సంస్కరణముల లాభమును జూతము.
ఇందువలన నాగరక ప్రభుత్వముక్రింద ప్రతి పౌరునకును నుండ
వలసిన సామాన్య హక్కులైన భద్రముగ నుండునా? ప్రజల
యిష్టములేదే. చట్టముప్రకారము నిష్పంధవిధాన మవలంబింప
కుండుటకు వీలులేదా? భారతరాజ్యములలో నున్న నిష్పంధ
కానములను రద్దుచేయునని కోరుటకు ప్రజల కేమైన
హక్కు గలదా? పంజాబునాథ్యుల నంటిని మరల జరుగకుండు
నటుల చట్టములో నేమైన భగవముజేసిరా? ఈవిషయములన్ని
టిలోను సంస్కరణచట్టము రాకముం జెట్లుండెనో యిప్పు
దును అట్లే యున్నదనవలయును.

మంత్రు లిట్టి పరిపాలనపద్ధతితో పని చేయుచున్నారు.
ఇందు స్వరాజ్యవీక్షములు గలవని మితవాదులు విశ్వసించు
చున్నారు. ప్రభుత్వముతో సహకారము జేయుటకు మాు
ముగ నీసంస్కరణముల నంగీకరింపునని నేను చెప్పుచున్నాను.
నేను అగౌరవమునబొంది కొంతి నెలకొల్పజాలను. భారతప్రభు
త్వకానసోపాధాతము యిటులుండి, మన వక్రిత్యము హక్కులు
మున్నగు వానిని గుర్తింపవచ్చునో. నేను కాంతిక్రై మరకుల
చేసినిన్ని యోచించజాలను.

మన యుద్ధరంగము

ఇక మనకు మిగిలియుండు రంగము సహాయరాకరణమే
ఈ కార్యక్రమమునే రంకుసమా చేయుటనుండి మన మామో
దించుచున్నాము. మన మనహాద్యమమును తిసికొనినాము.
దీని తత్వము నిప్పును చచ్చుచేయుటకు యదనుకాదు. కాని రవీం
ద్రనాథునివలనను లక్షమునవచ్చుచున్నది. ఆయన యిట్లు చెప్పు
చున్నాడు. “పాశ్చాత్యనాగరికము మనద్వారములకడ నున్న
ది దానిని వెదలకొట్టుదమా? పాశ్చాత్య ప్రాగ్భావనాగరికములు
మిగిలెయినయెడల ప్రపంచమునకు ముక్తి కలుగునని తెలియ
దా?” భారతజాతియత బ్రతుకవలెనన్న ప్రపంచమునుండి
వేరయి ఏకా తయుగ నుండగూడదని యొప్పుకొందును. కాని
రవీంద్రుని విమర్శకు శంకుత్తములు చెప్పుదును. ప్రభుత్వమున
మన కోరిక యిట్లున్న గాని యతిశయతగ్గరము చేయజాలము.
తరువాత భారతదేశము స్వస్థాము గ్రహించినగాని పాశ్చాత్య
నాగరికమును చేకొనజాలదు. నాముద్దేశములో పాశ్చాత్యత్య
ములేది, నాగరికము కీర్తియకొనజాలము. అంతవరకు వర్గ
టములవలె నుండుటచుమిత్ర మొనగూడును. ఇట్టిదివరకే జరు
గుచున్నది. భారతదేశము నాగరికమున జయింపబడినది. రాజ
దాస్యము దీనివలెనే వయస్సు భారతీయనాగరికము భార
తీయుల హక్కులను పురస్కరించునది నని రవీంద్ర నాథ
గాడిని హెచ్చించు చున్నాను. జాతీయజీవము పుష్టిరము
కావలెను. అప్పుడే శంకు నాగరికముల సమ్మేళన విచారించు
టకునుజూచు రాగలదు. (సశేషము)

మద్రాసు అండు సదరక మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నేటు చేయబడినది)

నో టీ సు

యువరాజుగారు బెంగుళూరికి
పోవు సందర్భమున 8-1-22 తేది

నాడు చేయు ప్రత్యేక ఏర్పాటులు

18-1-22 తేది నాడు యువరాజుగారు బెంగు
ళూరికి వచ్చు సందర్భమునను, ఆనాటిరాత్రియే
బయలుదేరిపోవు సందర్భమునను ఈక్రింద తెలుప
బడిన ప్రత్యేక ఏర్పాటులుప్రకారము జరుగును.

1 కాలనిర్ణయమునందు మార్పులు.

(ఎ) 18-1-22 తేదిన గుంతకల్ నుండి
బెంగుళూరు సిటీకి పోవునట్టి నెం 74 మె యి లు
యస్వంతపురమునందు ఉదయము 8 గం-45 నిమి
షములవరకు ఆపబడును.

(బి) బెంగుళూరు సిటీనుండి గుంతకల్ కు
పగలు 9 గం-15 నిమిషములకు బయలుదేరునట్టి
నెం 67 రు మిక్సెడుబండికి పోవునట్టి ప్రయాణీకు
లకు యువరాజుగారు, వారి పరివారము స్టేషను
ఆవరణమునుండి బయలుదేరి పోవునంతవరకును
టీక్సెట్లు యివ్వబడవు. గనుక నెం 67 రు మిక్సెడ్
బండి నుమారు 30 నిమిషములు ఆలశ్యముగా
బెంగుళూరు సిటీనుండి బయలుదేరును.

(సి) బెంగుళూరునుండి నెం 159 రు కో
లారు గోల్డ్ ఫీల్డ్ రైల్వే ప్యాసంజరు మామూలు
గా ఉదయము 6 గం-15 నిమిషములకు బయలు
దేరుటకు బదులు 6 గంటలకే బయలుదేరి ఈ
క్రింద తెలుపబడిన కాల పరిమితి ప్రకారము
పోవును.

ఉదయ..

గం. ని.

బెంగుళూరునుండి బయలు దేరుట

6 - 0

నైన్ రీవు చేరుట

6-16

,, నుండి బయలుదేరుట

6-18

కొరొమాన్డల్ చేరుట

6-22

,, నుండి బయలుదేరుట

6-24

డోర్ గాం చేరుట

6-30

,, నుండి బయలుదేరుట

6-32

ఛాపియన్ చేరుట

6-38

,, నుండి బయలుదేరుట

6-40

మారికంపుము చేరుట

6-45

(డి) 19-1-22 తేది నాడు నెం రు
ప్యాసంజరు బండి బెంగుళూరు సిటీనుండి పూనాకు
ఉదయము 7 గం-20 నిమిషములకు బయలుదేరు
టకు బదులు 7 గం-35 నిమిషములకు బయలు
దేరును.

రాత్రి 10 గం-30 నిమిషములకు స్టేషను
విడిచి పోనట్టివారు తక్షణమే బయటికిపోవలెను.
ఎట్టి అధికారము గలవారినైనను వైన తెలుపబడిన
కాలములందు స్టేషను ఆవరణములోనికిరానియరు.

(ఇ) 19-1-22 తేదినాడు నెం 16 రు
ప్యాసంజరుబండి బెంగుళూరు సిటీనుండి మద్రా
సుకు ఉదయము 7 గం. 20 ని. బయలుదేరుటకు
బదులు 7 గం. 32 ని. బయలుదేరును.

2. 18-1-22 తేదినాడు ఉదయము 7 గం.
30 ని. మొదలు 9 గంటలు వరకు లేక యువ
రాజుగారు, వారి పరివారము స్టేషను ఆవరణము

నుండి బయలుదేరి పోవునంతవరకు బెంగుళూరు
సిటీస్టేషనుకు ఎవరిని పోనియరు. మరల రాత్రి
10 గం. 30 ని. నుండి 11 గం. 30 ని. వరకును
ఎవరిని రానియరు.

మద్రాసు అండు సదరక మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నేటు చేయబడినది)

నో టీ సు

1922 సం॥ జనవరి నెల 17-వ తేది

నాడు యువరాజుగారు బయలు
దేరి పోవు సందర్భమున సెంట్రల్
స్టేషనునంద మద్రాసు అన్డ్ సదర
మరాటా రైల్వే కంపెనీ వారు
చేయు ఏర్పాటులు.

రాత్రి 9 గం. 45 ని. లోపలికి పోవు ద్వార
ము మూయబడును. అప్పటినుండియు యువరాజు
గారిని, వారి పరివారమును సాగనంపుటకు పోవు
ఉద్యోగస్థులు, పెద్దమనుష్యులు మొదలగువారి
బండ్లు, మోటారులు మున్నగునవి బయటికి పోవు
ద్వారము మూలముగానే లోపలికి బోవును. అట్టి
బండ్లు నేరుగా మామూలు అరైవల్ నెం 4 రు
ప్లాట్ ఫారము మీదుగా పోయి, తరువాత ఒత్త
వాడ రోడ్డునం దుండు (పాత ఉత్తరద్వారము)
గుండా బయటికి పోవలెను. సదరు ద్వార
పోలీసు కాపలా యుంచబడును.

రాత్రి 9 గం. 45 ని. తరువాత ఎట్ల
లోనికి రానియబడదు. యువరాజుగ
బయలుదేరి పోయిన తరువాత ఈ
మామూలు అరైవల్ నెం 4 రు
మీదికి ఒత్తవాడ రోడ్డునం దుండు
ముగా తీసుకొని రావలెను తరువా
లుగా బయటికి పోవు ద్వారముగ
తీసుకొని పోవచ్చును.

శ్రీ దుర్గతి నామ సం॥ ర ఛేద
(డి 18-1-1922) లగాయకు గీ దినములు
గునుళూడి గ్రామములో శ్రీ మహాతా
యాజుమాన్యమున సహభక్తులను గాన
శ్రీమత్పూర్ణానందసర్వస్వస్థానములు జరుపబడును. అన్య
ములనుగడ విచ్చేయు హరిదాసులకు గాయకులకు, మౌండ్
కులకు ప్రయాణపు ఖర్చులన్న భోజన సదుపాయమున్న
యేర్పాటు చేయబడును. తాదేబల్లిగూడెం స్టేషనులో దిగిన
భిమకం రావచ్చును—సత్యవాద సోమేశ్వరరావు.

గుడివాడతాలూకా గ్రామపాలకుల సంఘ
అవసరసభ:—గుడివాడలో భజనసమాజముందిరమున యా
నెల 18-వ తేదిన 2 గంటలకు 20-11-1921 జరిగిన ద్వితీయ
మహాసభాదేశమున శిరసాసహించి కర్తవ్యమును నెరవేర్చుటకును
ప్రచారమునకు నలయుండునను సమకూర్చుభ్యుల నెన్న కొనుట
కును వైసభ సమావేశమగును గాని గ్రామపాలకులందరు
తమతమ పాలకమిత్రులతో దయచేయవేమనుచున్నాము. విన్న
కోట వెంకటకృష్ణారావు సంఘకార్యదర్శి, కల్లం అంగలూరు.
కల్లంకి పర్యవ్య మునగలు, చిరిచింతె.

నిధాన విజృంభణము

పురి హస్తాశ్రయము

హస్తాశ్రయ సంక్షేపము

కార్యవ్యవస్థాపనము

శ్రేయ విశేషములను

హస్తాశ్రయము సంక్షేపముగా సాగినంతవఱకు... పాపములను తీర్చివేయుట... పాపములను తీర్చివేయుట...

హస్తాశ్రయము

40 మంది అర్హులు చేయబడుట.

ఇంతవఱకు హస్తాశ్రయము 40 మంది అర్హులచేయబడి పోలీసు స్టేషనుకు దీసికొని పోయింది...

శ్రవణము.

విల్లింగుటను నిమగ్నముగా పాఠశాలకు పంపించిన వ్యక్తికి...

పరమేశ్వరుని కృపాశక్తివలన పాఠశాలకు చేరువైనది...

ఆంధ్ర దేశము

పన్నులను చెల్లించుట

జనవరి 14 వ తేదీకి పన్నులను చెల్లించుటకు...

పన్నులను చెల్లించుటకు నిబంధనలు...

భీమవరం నిర్బంధములు

భీమవరం కార్యకర్తలను నియంత్రించుట...

శ్రీమంతుల సత్యవాద సోమేశ్వరరావు, వేమూరి రామకృష్ణరావు...

వంగరాష్ట్రము

కలకత్తాలో సభను చెదరగొట్టుట

కలకత్తాలో సభలు చేయబడదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన...

15 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తాలో...

వంజూరు

లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారిని వదలుట

ప్రకటన ముసత్యము.

లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారిని వదలి రనువార్త కేవలము...

బొంబాయి

దేశీయనాయకుల సమావేశము.

(ప్రత్యేక విశేషములను)

14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8/30 గంటలకు 55 శంకర నాయకుల...

పూర్తి వివరములు

తీర్మానములు

14 వ తేదీన జరిగిన చర్యను గూర్చి సమావేశములు...

అధ్యక్షుల నియోజనము

పిమ్మట 55 శంకరనాయకుల రద్దీలో సమావేశమయి...

ఎం. పి. జన్నాగారు

పిమ్మట జన్నాగారు చిత్తుతీర్థానమును చేరిరి...

యువరాజు

సోమవారము 16 వనకు

భటుల ప్రదర్శనము

నేటిదినము ఉదయము ప్రభుత్వభవనమున భటులు...

విద్యార్థులు

పిమ్మట 8-50 గంటలకు యువరాజు ప్రభుత్వము...

యువరాజు ప్రభుత్వము 9 గంటలకు విలంబుగొందు చేరి...

ప్రేక్షకులు.

పోలీసువారి నిర్బంధము అధికముగనుండెను ఉదయము...

పోలీసు పరేడు.

విలంబు గొందునకు నేటిదినము మధ్యాహ్నము 11-45...

నమయ మిది కాదు, యువరాజు!

నైపు మిపుడు.

- సీ॥ మాంట్ ఫర్టిఫికేషన్ మాయపన్ని కలని
పలువిధముల వ్యక్తపజిచినాము
అచ్యుతగర్ పంజాబు మాత్యలగాయముల్
మాన్యుడి యని బ్రతిమాలినాము
ప్రతిభకిలాధత్ విపత్తు తీర్చుడి యని
విన్న పంబులు పంపి విసిగినాము
భాగతభూ విపదార్థంబు బాప మీ
పినతాతతో విన్నవించినాము
- సీ॥ అన్ని పెడచెవి నిడిరి మీ యాంగ్ల లాత్మ
గౌరవము గోరునట్టి యే భారతీయుఁ
దెలమితో నేడు స్వాతంత్ర్య చీయఁబడు
సమయమిదిగాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ మలమలమాడెడు మలబారులో పరి
స్థితులను గని సంకెంపుమననా
గూర్చునేగనులోకం గూలిన మావారి
కవములం గని భక్తి సలుపుచుననా
మొనమొన్న మదరాసు పనివాండ్రకడ లేని
కోకంబునకడ ప్రేమ జూపుచుననా
నీరాకఁ దెల్పుకొమ్మెల్లామెండ్రొంటు
చట్టంబునకు భిక్ష పెట్టుచుననా
- సీ॥ ఏమిమాపించిస్వాతంత్ర్య చీయమనను
విబుధులొకట మోక్షమే మేలఁజూపె
సర్వదేశంబు నొక చెఱసాలఁ జేసె
సమయ మిదికాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ కడుపులోనున్నది వెలిబుచ్చ నూటన
లబ్ధివాల్లతాళంబు వైచునపుడు
కాల్గిన సభ లేయకాద్యకుటము లని
పెద్దలం జెఱసాలఁ బెట్టునపుడు
కాంతిపొసకులే రాజ్యవోహులని మాదు
సోదరుల్ తైదులాఁ గ్రుక్కనపుడు
కడ్డకమైన కాంతికరకార్యమునకే మా
తల్లలే చెఱల కోష్టిలునపుడు
- సీ॥ స్వాతంత్ర్యంబెట్లు లాఁగెను మా యాత్మ నీకు
భక్తియును ప్రేమ కలుగునే బలిమిలం
కడుపులో లేని దెలు వచ్చు కొనింప
సమయ మిదికాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ గాంధీ యొక్కడదెచ్చె కడకు మాప్రతిభాప
హరణోద్యమంబని యడలవలదు
లేని సహాయరాకరణమల్ర మిది రాజ్య
కత్తి గూల్చునోయని జడియవలదు
కౌన్సిల్ సీతత్వం బిదెక్కడింత
దాపురించె నటంచు దలఁకవలదు
ఏకులరాటం బిదెటికడకేకు
మేకానోయని పిలువీకు వలదు
- సీ॥ ఇన్నిటిని మించి మిము నొంప దుర్మోక్షటి
విబుధులొకట నడపించు మేళగింపు
విబుధప్రతిభాప్రతిష్ఠల ముంగునదియె
సమయ మిదిగాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.
- సీ॥ ఎలమి నావిష్టో మహిమతి యనుమాట
వనతోడ నూరిపోసినిది మాకు
అతిథిదేవోధర అభ్యుగతిగ్గం
విష్ణువంశమటే మా వేదవాక్కు
భువి నాత్యవత్సృభూతాని యనునదే
యగ్రతొనిదిన ధర్మోక్తి మాకు
ఒగి నహింసాపరమార్థ్య యనుదివ్య
పురుషోక్తియే మాకు గురుపదంబు
అట్టివో రాజపుత్రుడ కతిథిరాజ
నీయడల మాకొంతయు నెగ్గు గలదే
స్వాతంత్ర్యమిది మాకు మర్యాదగాని
సమయ మిదికాదు యవరాజ నైపు మిపుడు.

మలబారు

ఈనెల 11 వ తేదీన తక్కులూరులో కల్లికోట కాంపు లోను మరి ఇతర కాంపులలోను 1885వ మంది నిరాధారులుండిరి. వీరిని స్వగ్రామములకు పంపు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. స్వగ్రామములకు పోవువారికి రిలేవుకమిటీలవారిచే ర్యానము నను సరించికొంత వైకమియ్యబడుచున్నది. (కై) స్వలందరు కొడక్కా లు ఎడ్డావలంబయ్యలయములందు పనిచేయుటకు వెళ్లుటచేవారి కాంపులు భారీగనున్నవి. మేనాడు కాంపునందు మాడువేల మంది యున్నారు. కల్లికోటలో మధ్యతరగతికి చేరినవారిలో దాదాపు వెయ్యిమందికి బియ్యము పంచివెట్టబడుచున్నది. మాపి కొలు తిరుగ దొర్లవ్యము చేయుదురనియు పనులు వీరకనను భయముచేర స్వగ్రామములకు వెళ్లుటకు అనేకులు భయపడు చున్నారు.

కొచ్చిక్ సంస్థానములో 5000 మంది నిరాధారులున్నట్లు తెలియుచున్నది. వీరికి సంస్థానమువారు సహాయము చేయుచు చున్నారు. ఈవిషయమై రిలేవుకమిటీవారు రావోవుకనివార మున ఆలోచి చెదరు.

పశ్చిమలూరులో చూడ నిరాధారులకు ఇంకను కొంత కాలము సహాయమొసగుచుండుట అవశ్యమని స్పష్టమగును. రిలే వుకమిటీవారు మాసిలాస్ట్రీలకు శిశువులకుసహాయముచేయు టకు ప్రయత్నించు చేయుచున్నారు. రస్తాలు బాగుచేయు టకు ప్రయత్నించువారు కల్లికోటముగ్గరిపాలిటీవారికి గ్రాం టు ఇచ్చి నారు. ఇందు వల్ల కొందరికి పనులు దొరికినవి. కాంపులలో మిగిలినవారు కూడ ఉచిత వి ధమున పనులు చేయుచు నేయున్నారు. ప్రభుత్వమువారి సబ్బి యయ్యలయమునందు కొందరు పనిచేయుచున్నారు. వీల్లెలకు పోతకొలు సాపే పబుచున్నవి. డాక్టరు సి.వి.రామరావుగారు మరి కొందరు వైద్యసహాయ మొసంగుచు ప్రశంసనీయుచు పని చేయుచున్నారు. ఈ సందర్భమున ఆస్ట్రాక కమీషన్, గనేడు థైనియలు సకుల కృషి ప్రశంసనీయును.

స్ట్రీలసంఘమువారు కూడ మంచిపని చేయుచున్నారు. వీరు కాంపులకు వెళ్లి కత్తెములు మున్నగునవి పంచివెట్టెచు నిరాధారుల కష్టములును సరయుచున్నారు. రిలేవు కమిటీవా రికి వీరు కొన్ని ఉపయోగకరము లగుసలహా లిచ్చిరి.

అన్నివిధముల సహాయము చేయుచున్న వై. యం. సి. ఎ. సభ్యులు సర్వోత్కృష్ట శ్రద్ధతో సానైటీవారు దేవధారు గారు వదనయులు. మలబారు పునర్నిర్మాణము కవసరమగు ఆర్థిక, పాత్రామిక, నైతిక విమర్శల విష యమై ప్రముఖుల అభిప్రాయముల పుచ్చుకొనుటకు ప్రయత్ని చును జరుగుచున్నది.

కేసులు

పాలభాటులందు మిలిటరీ మాజిస్ట్రేటు బ్రిగుప్టాకుగారు కేసులను విచారించుచున్నారు.

కల్లికోటలో విచారణ సలుపుచున్న సివిలు ట్రిబ్యునలు వారు 12 వ తేదీ ఫెకోకుక్రెడిట్ ధ్వంసము చేసినందు తీర్పు చెప్పిరి మొదటి నిందితునకు 9 సంవత్సరముల కఠింశిక్ష 5 వ నిందితునకు 8 సంవత్సరముల కఠింశిక్ష, 2, 3, 4 నిందితులకు 5 సంవత్సరముల కఠింశిక్ష విధింపబడినది

అశ్వల్లి కేశవక్ నాయుడుగారు జామీనుమీద విడుదల చేయఁబడిరి.

పరపక్ గుడిమ్యునిశివుకోట్ల రికార్డులధ్వంసపు కేసు విచా రణ జరుగుచున్నది.

చెన్నపురి పోస్టు మాస్టరు జనరలు అగు సి. హెచ్. చౌలక్ వి. సి. యస్ గారు మలబారునందు పర్య టన మొనర్చిరి.

తిరుగుతుండి

తనూరునకు 11 వ తేదీరాత్రి పటులుబండి పోవుచుం డగ ఎడగో ఒకరు బండిపై తుపాకికాల్చిరి. కల్లికోట వై నాడు ప్రదేశములయందలివిప్లవకారులు పుత్తుపాడ్డోర్ల పంటలను లూటీ చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వారిని యెదుర్కొనుటకు పైసికులు పంపబడిరి.

ప్రభుత్వ ప్రకటన

8 వ తేదీతో సంత మొందినవారమున నాయకులలో అ నేకులు అరెస్టు చేయబడిరి. అచ్చట కొన్ని హత్యలు లూటీలుజరి గెను. పశ్చిమ ఎడ్డావలంబ కాంతదొర్లవ్యము జరిగినది. పరి స్థితులు మామూలుగ నేయున్నవి. వ్యాపారము అభివృద్ధి నొందు చున్నది. పంటలు బాగుగ పండుచున్నవి.

ఇంకను శస్త్రముగ

శ్రీ దక్షిణవల్లూరు, ఉయ్యూరు పతులచే పోషింపబడుచున్న నేటిపు సాహెబుచే నుప్రసిద్ధముగా తయారు తాపత్రములు బడసిన కందుల వివరం

1. సిల్వరు పౌడరు— ఇది ముఖ, నుఖగుంబంధమైన రోగములు ను. కిరణములో చిట్కరిం గున ఇనుప ముక్కలు వగై గా తయారు పనికేరచ్చును. తామర కలుపుకొన్న గడ్డ ఆమాధుముగా కుదురు. మలకు కబ్బులకు పనికివ వెల కులం ఒక కేసుకు పాల్

2. సిల్వరులోషను— ఇది శస్త్రోత్తమంబు రక్తకాళమునందే కారుచున్న రక్త పుష్కరాగించును. గనేయాను మాన్యుటలో దీనికి మించి నుందు లేదని వాడుకనలన మీకే తెలియును. (8188 వెల 1 అన్నబుడ్డి 1 రూపాయ.)

3. పాముకాటుకు మందు— ఒకబుడ్డివెల రు. 1

4. కాభియాత్ సులేమాన్— ఇది యూ కాత్త్రము ప్రకారముగా తయారుకాబడినది. ఇది కండ్లు యె రుపు నీరుకారుట దురద కండ్లకలక యొండ చూడలే కుండుట మొదలగు యావత్తు కండ్లజబ్బులకు వ్యభాయధము. ఒక బుడ్డి వెల 3 అణాలు.

5. కలరా మూత్రము— i మూత్రము 25 గల దన్నీ 1-కి వెల 1 రూపాయ. ii తెనానీ ఫరాక్, అవున్న సీసా 0-8-0. ఇది కలరా వగయరా యావత్తు విరచనములు వాం కులు వగయరాలకు ఆమాధుముగ పనిచేయును.

6. పాచ్చిలనొప్పి వగైరా యావత్తునొక్కొకు మందు— వెల సీసా 1-కి 3 అణాలు

వై నాదహరించిన మందులన్నియు బర్మా వై నాదేశము ల పుంగి ఆను ఒకమహానీయునికలన కనిపెట్టబడినది.

ఇంకను విరమము కోరువారు యూక్రిందిచిరునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు. వై నాదహరించిన మందులు పుష్కరా గించు విధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు తెలుప బడును.

Abdul Aziz Sahib, Native Doctor,
South Vallur and Vuyyur Estates,
Thota-Vallur, Kistna District.

మ హా త గాం థి

చాయాపటము వేసిన లెటరు పేజరు 3349

100 కాగితములు చేర్చి అట్టయెండు చేసిన
కట్ట 1-కి అ 10; కట్ట 1-కి రు 6

కాదు 100-కి అ 14; 1000 ను 7 8-0
కవరు 100-కి అ 1; 1000 , 7-8 0

కాలండరు 1-కి అ 6; 12-కి , 3-8 0

మీ అచ్చుకనులకు మాకు వ్రాయుదూ

Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

ప క ట న

అమర్త లూరులోని బోర్డు ఎలిమెంటరీ పబ్లికావార కాలలో నెల 1-కి రు 23-0-0 లు జీతముమీద. ఎలిమెంటరీ హైస్కూల్ గ్రేడు బ్రయినింగు అయిన ఉపాధ్యాయుల కొలు కావలయును. సదకు వుద్ద్యోముకు అప్పులు అయిన స్త్రీలు దరఖాస్తులను తెనాలితాలూకా బోర్డు వెబ్డెరటు 15-2-22 తేదీని గాని అంతకులోగాని పంపుటకు కోరడ మయినది.

డి. బి. పాలె

(8368) (వెబ్డెంటు 8-1-22)

దోషిడి ప్రశ్న ముగింపు

(మొత్తం 3వ గాంధీ)

నేలకొలిపి నిరాకరణవాదుల నిర్బంధమును వారు అని వార్యముగ బహు కష్టములను పొంద నా మనస్సునకు కష్టముగ నుండదు. కాని నేను ముందు చెప్పబోవు విషయములు స్వరాజ్యమును జేయవలెనను నాకు బాలవేధకముగ నున్నది. ప్రభుత్వమున నా కేవిధమైన ద్వేషబుద్ధితో గాని, ఆ ప్రభుత్వవ్యవస్థలు పొడ నాకిప్పుడు దురాలోచనలు బాధము చేస్తున్నవి.

కలకత్తాలో హరతాళము అలహాబాదులో నంత జయ ప్రథమగ జరిగెను. బొంబాయిలో నవంబరు 17వ తేదీన వలె, కలకత్తా ప్రజలు కా. తిథింగముగ జేయువారినీ భయమున్నను, అచట పోరులు యేమియు వెల్లితొలి పోలేదు. వాకిలాంతము అమోఘముగనుండి అనుసరణియుగ నుండెను. వారి కార్యదర్శియగు బాబు శక్తికోడిపాటిగారియ, సర్దారు లక్ష్మణసింగు, స్వామి విశ్వనాథ్ గార్లు ను కాంతి కాపాడ గాని చివ ప్రయత్నములను నేరముగకై నిర్బంధించిరి. అయినను ప్రజలు కాలితముగనే యుండిరి. కొలదికాలములోనే మన దేవులు వాడుకులు లేకుండ ప్రవర్తింపగల రనియు, లేక అందఱును నాయకులే యనియు నవచ్చును.

హరతాళము జరుగకుండ విశ్వప్రయత్నముల జేసినను, అది జయప్రథమగ జరుగకుండలేదు. యెంతటి ఆగ్రహకారణము లున్నను ప్రజలు కాలిత్యక్తముగ నుండుట చేతనున్న యాలోచియకులకును, సివిలు సంఘటనలకును ఆగ్రహ ముదయించెను. దీనికంతకును నింద గాజప్రతినిధిపై నేయవలయును. కాని సయములో అయిన యవరాజును దీసికొనినచ్చును. తీసికొనినచ్చి, యవరాజు వెళ్లినచో నెల్ల ప్రజలను శాంతింపుమని బలవంత పెట్ట ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఆ ప్రయత్నములుగూడ విఫలములుకాగా, యావరాజును, యవరాజు వైపున నిలిచి పాతివైనను దిరుగబడుటయని పేరుపెట్టి బ్రిటిషువాస్తవ్యుల భావముల కు ద్రోశము గలిగించెను. అనుకొనినంత యైనది. ప్రభుత్వము వారి వివిధ ప్రకటనముల హాధారము జేసికొని, పోలీసులును సివిలు సంఘటనలను, తమ యిష్టము నచ్చినుటల జేయుచున్నారు. వారు కొట్లను కొట్టి గొట్టిరి. సర్వెంటుప్రతికూలీదెప్పిన విషయములు నిజమాయేనేని వారు చెప్పలలోగూడ నున్నను అవికె వెళ్లి, దొంగతనములు గూడ జేసిరి. ఏమిదెలియని అమానుకులను హింసించిరి. కొందఱిని చంపిరి గూడను. కలకత్తా ప్రజలు యిట్టి న్యాయసూక్త మగు నన్యాయము నెంతవఱా ఓర్పుతో సహించుచుండిరి. వారు మంచిపని జేసిరి. ఆమెత్రప్రభుల చెప్పలు ఆ మనసును అకుచి గానింప లేదనియే నా యభిప్రాయము. మనసుకు బోవువారు అద్భుత సహనమును గల్గియుండుటచేతనే, ఆ మనసును మరింత పనితీరుతోము జేసెను. అందువలన యీ సంరంభము మొక్క మతస్వభావము స్థిరపడెను.

విహారలో కొన్ని భాగములలో అధికారులు యంత కంటే సుకరముగ బ్రవర్తింపలేరి. సోన్నూరుకానా కాలాగ్రము కమిటీ కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

‘డిసెంబరు 21-వ తేదీన మధ్యాహ్నము మామిడింటుల నేళ్ల పదిమంది స్వచ్ఛంద సేనకులు, 22-వ తేదీన యవరాజు వచ్చినపుడు హరతాళము గానింపలేనని కొట్లవారల నడుగుచు, రోడ్డువెంట దిగుచుండిరి. వారు సోన్నూరు పోలీసుస్టేషను జేరునకి, యవరాజుగారిని సదర్శమున అరటనియమింపబడిన పోలీసు సూపరింటెండెంటు పార్కింగుగారు నూరుగది కానే బిల్లులతో బైటికివచ్చి, స్వచ్ఛంద సేనకుల జెండాలు, బాడ్జీలు, వారలపైనున్న కడ్డగుట్టలు వీని నన్నింటిని ముక్కలు ముక్కలుగ చింపివేసిరి.’

‘ఇదియైన పిదప వెంటనే, పోలీసు సూపరింటెండెంటు కాలాగ్రము కార్యాలయమునకు బయలుదేరిన. ఆయన వెంట కాన్స్టేబులు కొందఱు సావాబుట్టులుగట్టికొని వారి చేతులలో లాటిలతో వచ్చిరి. అక్కినుడగరకు వచ్చినపిదప సూపరింటెండెంటు గారు ‘మాలో ఆరేలాలో’ అనుపదముల ప్రయోగించి దోషిడి జేయుచుని కాన్స్టేబులల నాజ్ఞాపించెను. అంతట వారు తలుపు బద్దలుజేసి, వాలంటీరుల నిటునటు వెట్టుచు, కొట్టుచులోనికి ప్రవేశించిరి. అంతట పార్కింగుగారు అక్కినుడంతను పూర్తిగ సోదా జూచిరి. రోక్కండబుట్టున్న పెట్టెనున్న కాగితములున్న ఆర్తై రానున్నబద్దలుచేసిరి. రోడ్డులన్నియుతీసి పారవేచిరి. కాగిగుడ్డ

ముక్కలు, బాతీయములగు క్యాండ్లరులు, పటములు, బాడ్జీలు, కాపీటోపీలు, రామాయణం, గీత మున్నగు నత్యగ్రంథములు వీని నన్నింటిని దీసి కార్యాలయము ముందు తగులబెట్టిరి. జిల్లా కాలాగ్రము కమిటీవారు వందలవల యిబ్బందిపడినవారలకును, బాతీయ సాతాలకును విరాళముగ బంపిన 120 రూపాయల రొక్కముగూడ వారు దీసికొని పోయిరి.

న్యాయము, క్రమము, అనుపేర్లప్రవర్తింపు ప్రభుత్వము పట్ల పవలుజేసిన దొంగతనపు ఘోరము కాకినాడమునుండి వెలిపిన యీక్రింది విషయముతో బూర్తియగును.

‘క్రిందటి మూడు రోజుల నుండి యును, స్వచ్ఛంద సేనకులు ఆరెట్టగుటకు వీధులలో దిగులేదు. మొత్తముమీద 500 మంది ఆరెట్ట కాబడిరి. వారిలో చాలమంది 24 గంటలైన పిదప దిగులజేసిరి. కొంత ఐదు 10 రూపాయల జరిమానా విధించి, ఆజరిమానా నీయ కన్నచో పోలీసువారు వారికిద్దన్ను, జోరాలు, కోట్లు, టోపీలు, చెప్పులు, గడియారములు మున్నగువస్తువుల గాజేసిరి.

ఇట్టిపనులు సోగర్భోతులు జేయుపనులు. న్యాయప్రకారము పోరులసాత్తులను ప్రాణములును అంటగూడనంత కష్టత్రయమైనవి. బాకివారులు ఋణమును చెల్లించవలసిందిగా కోర్టులో తీర్చివేసెను యేమియును లక్ష్యములేక తమను గానట్టుగ, వెల్ల కోటుతో బంగారు గొలుసు లూగులాడ వెళ్లిపోవుటను నేను జూచితిని. నేరములు మోపబడి పరిమా వానిధింపబడినవారు, ఆ దబ్బును చెల్లించుటకుచాలిన రహస్యముగము నేలమున్నును దానితో వెదలిపోవుట నేరమగుదును. వీనియన్నిటిలోను, వేరేజప్తులు, నేలములు, వారంట్లు జరిపి సామర్థ్యమునూ జేసెదరు. విలేయి ప్పడు నిరాకరణవాదులపై ప్రయోగించు న్యాయమునకు హద్దు అజ్ఞలేదు. ఒక అధికారి మనోవైఖరిని బట్టి చేసిన న్యాయమే యిండియానుండుటను న్యాయ మగుచున్నది. వైనిక కానన మున్నప్పటికిని కొన్ని చేయరాని పనులు చేసేటటుల వెలియుచున్నది. భారతప్రభుత్వమువారు మానవమాత్రులను తమ ఇచ్చ వచ్చినలేని తిప్పి తిప్పి వైదుల మిగులసంతాపకరము.

(యంగు యిండియా)

జిల్లేసభలు:—స్టేటుకాన్సిలు సభ్యులగు గా. డెనిసురే (ప్రభుత్వసభ్యుడు) తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చిరి. వీరు సామ్రాజ్య కాననసభాసభ్యులుగ నియమింపబడిరి. టాలేగారు సామ్రాజ్య కాననసభాసభ్యులుగను మహారు అక్బరుఖాన్ గారు స్టేటుకాన్సిలుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఆరోగ్యములకు
ఒకమార్గము 219
తక్షణమే మీరు
ఒకరూపాయి మాత్రము ఖర్చుచేసి
ఆతంకనిగ్రహమూత్రలను సేవించి
జాబితలు ప్రాయవాకి ఉచితము.
త్వరకము!
వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆతంకనిగ్రహయావధానము, బ్రాహ్మ, 26 మదరాసు.

ఆరోగ్యమార్గము
శ్రీ గాంధీమహాత్మ ప్రణీతము
గ్రంథములో ఒక్క పత్రికాయినను వదలక శ్రీ శ్రీనివాసుని కృపవల్ల తెలిగింపబడినది. అప్పు పూర్తి అయినది. సబ్బుతీ సత్యాగ్రహ శ్రమములో ప్రత్యేకముగ తీయబడిన, కాపీసధార యగు శ్రీ గాంధీమహాత్మని ఛాయాపటము ఇందు చేర్చబడినది. బైండింగులో నున్నది. ఇదికలకు విజ్ఞప్తు చేయబడిన అర్జును పంపినవారికి యీ నెల 15వ తేదీనుండి పుస్తకములు వి. పి. గ. పంపబడును. ఎవ్వరికైన అక్కడ లేనియెడల ఆ లేదిలోపుగ తెలుపవలెను. అభిప్రాయప్రచారముకొఱకును, షామనివారణ కార్యసహాయార్థమును ఉద్దేశింపబడిన దగుట చేత స్వల్పపువెలకు యివ్వబడుచున్నది గాన వి. పి. లు తిరస్కరించి దిండుగ కలుగ జేయకుండవలె నని కోరుచున్నాను. ఇప్పుడు అచ్చువేసిన 2000 ప్రతులకును చాలనకు అర్జును వచ్చియున్నవి. గనుక యింకను గ్రంథములు కావలసినవారు యీ దిగువ చిరునామాకు వెంటనే వ్రాయుట యుక్తము.
నూనూరి రామచంద్రరావు
సేవకసంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.

10వ తేదీరాత్రి హార్దాయి(లక్నో)పోలీసుసూపరింటెండెంటు అగు బేకరుగారు చచ్చుచుండగ ఎవరో ఒకరు వారిని ఎదిరి చి పిస్తోటతో కాల్చిరి. అదృష్టవశమున కాలికిమాత్రము స్వల్పముగ బెబ్బుతగిలెను. ఈఘోరకృత్యము రాజకీయ విషయములకు సంబంధింపదని ఊహింపబడుచున్నది వీరికి సానుభూతి మాత్రము గవర్నరుగారు తెలివార్చి పంపిరి

మంత్రిల జీతములు:—మంగరాష్ట్రక సనసభి రా బోవ్ మంగళవారము సమావేశమగును. మంత్రిలజీతము గొగ్గింపవలయునని కోరుచు 11 మందిసభ్యులు తీర్మానమును పంపిరి

కార్మిక ఆకాంక్ష:—బొంబాయినందలి భాయి పట్టు యంత్రాలయమునందు పనిచేయుచున్న 50 మంది కార్మికులు బోనును ఇయ్యవలెనను 14 వ తేదీ సమ్మెకట్టి కార్మికులందరు యంత్రాలయము ఎదుటవేరి కొంతకాలంబేయుమండిరి పోలీసు వారు రాగనే కొందరు వారిపై రాళ్లువేయ ప్రారంభించిరి పోలీసువారు తుపాకుల కాల్చిరి. ఈగురికి గాఢములు తెలిసినవి

డిసెంబరు నెలఖరస నిలిచే వలె ముందీ పైనివలె ఆక్సిలి యరు ఫోర్సునం దుండెనని ప్రకటింపబడినది.

క్రిమిలు ప్రాసీజరు కోడు సమసరించి భారతీయులకును ఆంగ్లేయులకును గల జాతినికత తొలగించుటకై ఏర్పరపబడిన చివారకసంఘమునందు బెంగాలు అడ్వకేటులు అగు టి. సి. గిబ్బన్సు గారు సభ్యులుగ నియమింపబడి

నార్తకీపు ప్రభువు:—వీరు 12 వ తేదీ రా రాజ్యపతినిధి అతిథిగా నున్నారు.

సర్ హాగ్నోర్ట్ బట్లరుగారు 12 వ తేదీ 15వ తేదీవరకు కలకత్తాలోనే యుండెదరు.

ఇండియా మంత్రిసభాసభ్యులగు భూపేంద్రనాథ బాసు గారు లాహోరునకు వెళ్లిరి. గా. హరికిషను లాలుగారి అతిథులుగ నుండెదరు.

ఈస్టు ఇండియన్ రైల్వేసమ్మెగరించి విచారించుటకై ఏర్పడిన సంఘము బాబాలో సమావేశమయ్యెను. జీతములు చాలనందున పనివారు అసంతృప్తులై యుండిరిని ఒక దుర్మదంతి వ్యాపించుటచే సమ్మె ప్రారంభమైనదని వాత తీర్మానించిరి.

జాన్సి (బొంబాయి) పోలీసు సాన్జంటు అగు గాస్కెట్ గారు 7 వ తేదీ రాత్రినుండి కనుపడుట లేదని తెలియుచున్నది. గాస్కెట్ గారిని ఎవరో బాగుగ మర్చించిరియు, వారివద్ద నున్న వెక్కు అపహరింపబడినయియు ప్రస్తుతము వారు డేరా మానునందు చిత్రచాంచల్యము గలవారై యున్నారనియు వెనుకటి తంతివార్తలవల్ల తెలియుచున్నది.

లాహోరుముగ్గుసిపాలిటి (అధికారి) అధ్యక్షులగు ఫెరారుగారు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. సోమవారమున సభ్యులు అనధికారసభ్యులలో నొకరిని అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనెదరు.

లాహోరు సిక్కులవిడుదల
ప్రభుత్వప్రకటనము
దర్బారు సాహేబుకు సంబంధించిన సర్వాధికారములు సిక్కువారికే ఇచ్చుట యుక్తమని పంజాబుప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. గురుద్వారా పురపాలక కమిటీవారికి సర్వాధికారములు ఇచ్చి వీరికి బీగములిచ్చుటకు ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రస్తుతపు పరిస్థితులనుబట్టిచూడ ఇట్లు చేయుటలో సిక్కులకు సంత్పత్తికరమగు నుండునని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారు. సిక్కుసంఘమువారిపట్ల ప్రభుత్వమువారికగల సానుభూతి సంపూర్ణమైతి ప్రకటించుటకై రాజ్యద్రోహసభలవల్లము ననుసరించి నిర్బంధింపబడిన సిక్కులను విడుదల చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొన్నారు. కావున ప్రభుత్వమువారికిని సిక్కుసంఘమువారికిని ఎప్పటికలెనే అన్యోన్యమైతి కుదురు నని నమ్ముచున్నామని పంజాబుప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నాడు.
ప్రభుత్వప్రకటనననుసరించి మతవిషయములగు సభలజరిపినందులకు కీర్తింపబడిన సిక్కులైతిలు కడుదల చేయబడిరి. లాహోరుపాఠాలు వీరిని మిగుల నుత్సాహముతో పురమునందు పూరేగించిరి.

స్వాతంత్ర్యము

(మోక్షగాంధీ.)

మా లా నా మా జాతీ మోహిని కాంగ్రెసులోను, మా ముద్దియ సమావేశమున కధ్యక్షుడు గను స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడెను గాని తెండు పోట్లను అపజయము గాంచెను. మా లా నా భావములో తప్పే మియును లేదు. కిలాఫతు సమస్య తృప్తికరముగ పరిష్కారమైన పుటికిని, బ్రిటిష్ పజలలో నేదిధనుగు సంబంధము గల్గియుండ గూడదనియు భాగస్వాములుగ గాని సమానులుగ గాని యుండదనకరలేదనియు ఆయన కోరుచున్నాడు. మనమివిషయము నూరక చర్చించుచున్నాము. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లేకున్నచో కిలాఫతు సమస్య పరిష్కారము గాదని, అనగా బ్రిటిష్ ప్రజలు మహమ్మదీయ ప్రపంచాశ్రయములకు విరుద్ధభావమును గల్గియుండిరేని మనము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును దప్ప కోరవలసి కదేయిన లేదు. బ్రిటిషు దేశము యిస్లామికు ప్రపంచము లో స్నేహభావముతోను దుమార్చును నుండకున్నచో భారత దేశము బ్రిటిషు దేశమున కట్టివై తికబళియు నీయజాలదు; భారత దేశము సయితము బ్రిటిషుయొక్క వైతిక ఆధిభౌతికబల మేమియు లేకుండ పనిజేయవలయును.

అయితే గ్రేట్ బ్రిటిషు స్పీయోదేశమును మాన్యుకొను నేని మనము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గావలెనని పట్టుబట్టుట కనవాయముగ నుండును. భారత దేశము బలకంఠ బ్రిటిషు స్పీయోదేశముల నెట్లా మార్చుకొనును. ముటుల పట్టుబట్టుట మార్గముగ నుండును. దేవు యగును. మన మపుడు తిరస్కరింపం దుండఁ దైవత్వమును బ్రిటిష్ ప్రజలు లక్ష్య భావముతో జేసినట్లుగును. అట్టిపని దేవునియం దుండును. ల హిందువులకును మహమ్మదీయులకు గూడ సమ్యక్ మైనదిగాదు.

భారత దేశముయొక్క అఖండ విభాగి యింగ్లీషు వారిని సమయము వచ్చినపుడు యిండియానుండి తరిమివేయ వలసిన విరోధులుగ పరిగణించుట యందుగాక, వారిని స్నేహితులుగను భాగస్వాములుగను జేసికొని, అప్రయోగమువై నాధారపడి యిండి బలహీనముగ నుండు దేశముల కొల్లగొట్టు నట్టి సామ్రాజ్య స్థానేనూతనసామ్రాజ్యమును స్థాపించుటయం దుండును.

బ్రిటిషు సంబంధము గల స్వరాజ్య మనకర్థమేమో చూచెదము. దానియర్థము యిండియా కోరినపుడు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించు శక్తిని గల్గియుంటుందే. కావున స్వరాజ్యము బ్రిటిషు పార్లమెంటు వాగొసగు ఉచితబహుమానము గాదు. అది భారత దేశముయొక్క సంపూర్ణ ఆత్మభావమును ప్రక టించుటయే. అది పార్లమెంటు చట్టము క్రింద వెల్లడిచేయబడుమాట సత్యమే. కాని దక్షిణాఫ్రికా యూనియను విషయములవలె, భారతీయుల దృఢవాంఛితము ను గౌరవముగ వారు దృఢపరుచుటయగును. కావస్యసభవారు యూనియను స్క్రీములో ఒకమాటను మాన్వ లేక పోయిరి. మనవిషయములో బ్రిటిషుగూడ ఒకపక్షమున నుండి సంభజిసి కొనుట యగును.

ఆట్టి స్వరాజ్యము యీ సందర్భము రాకపోవచ్చును. మన తరములో రాకపోవచ్చును. అయితే నేను తక్కువరేమియు నూహింపలేదు. ఒడంబడిక వచ్చినపుడు, బ్రిటిషు పార్లమెంటు వారు, అధికారవర్గము ద్వారా గాక, భారతీయుల కోర్కెలను వారి ప్రత్యేక ప్రతినిధుల ద్వారా బయల్పడినవానిని స్థిరపరి చెదరు.

స్వరాజ్య మననది ఒక దేశము మరియొక దేశమునకు ఉచి తముగా ప్రసాదించునది గాదు. అది దేశములో సత్పురుషు యెవరో ప్రాణముల నర్పించుకొనవలసిన నిధి. మనము దాని కొరకు గొప్పత్యాగమును జేసినపుడు అది బహుమానము గా నేరదు. స్వరాజ్యము యుద్ధముజేసి సంపాదించ లేకున్నచో పార్లమెంటువారన గ్రహింపవలసిన శక్తియుని చెప్పినపుడు రాజ్యవైతి నిధి మనోవిచారముబొందియుండెను. భారతీయులు యుద్ధముల నుండలి వైతికసాహమును యింగ్లీషు వారు గ్రహింపజాలరని సభ్యులు గ్రహించునటుల జెప్పినపుడు ఆయన తన దేశీయుల గూర్చి మంచియుగ డ్రమాట జెప్పియుండలేదు. భారత దేశపు కోర్కె లెట్లున్నను బ్రిటిషుపార్లమెంటు స్వరాజ్యమును యిచ్చవచ్చినపు డేమియుని సభ్యులు గ్రహింప ఆయనకోర్కెయే యైనచో సభ్యులలో జ్ఞానవంతుల నాయన నిందించె నవల యును. అసలువిషయ మేమనగా, స్వరాజ్యము నిరుపమాన కష్టమువలన గలుగుఫలము.

యుద్ధముగాకుండ వేరుమార్గము రాజప్రతినిధికి దెలియ దు. కావున నే కావస్యసభలో మనము చర్చాజ్ఞానకాశలమును జూపి స్వరాజ్యమును ప్రసాదించ యవసర మని బ్రిటిషుపార్ల

మెంటుకు నమస్కరింపు యెప్పుడో ఒకనాడు జేయగల మని ఆయన యూహించుచున్నాడు. కాని ఖడ్గప్రయోగము కన్న నెక్కుడు శక్తిగలది కాంతుక్త, కావస్యోల్లంఘనము గల దని ఆయన శిష్యులుగానే దెలిసికొనగలడు. భారత దేశము ఆత్మ స్థితిని కనుగొనుటకు బాంధవ ల సి న కష్టపరంపర కాంతుక్త కావస్యోల్లంఘనము వలన తటస్థించునని దిగదినము వ్యక్త మగుచున్నది.

మనమింకను ముగ్ధులని తెలిసికొనలేదు. ఇంకను ముగ్ధుల నులకును హిందువులకును అన్యోన్యవిశ్వాసము కుదురులేదు. ఆ స్పృహ్య లింకను హిందువులకన్న బాంధుటలేదు. పార్సీలకును క్రైస్తవులకును స్వరాజ్యమువచ్చినపుడు తమభావిస్థితి యెట్లుండునో యింకను గ్రహింపరయిరి. మనభక్తములకు మనము ఒడ్డులై యుండుటనే మనము కోర్చుకొనమొలిమి. రాట్ల మింకను మనభక్తు లో కాశ్యతము. నెలకొల్పబడలేదు. కద్దరింకను దేశీయవనము గా లేదు అనగా మనమింకను ఆత్మసంక్షోభోపాయమును, విష యములను గ్రహింపలేదని వ్యక్తమగుచున్నది.

దౌర్జన్యమే స్వరాజ్యసంపాదనమున కుపయోగించునని యు, అహింసతో బాటు హింసగూడజరుగుచుండ వలసినదేయ నియు, అనగా అహింసా బద్ధులయియుంటు ముందు హింస జేయుటకు తయారగుట కనియును ద్వైతము లు గల వారు కొండలు గలరు. మీరు కొలదిమంది యొకను యీ విషయము త్రొక్కి పుచ్చవలసినది గాదు. ఈ మిథిప్రాయమును గలవారు ప్రపంచమును మోసపుచ్చుచున్నామని తెలిసికొన లేరైరి. మన యాదర్శమును శిష్యులుగ బొందుటకు అహింసయే ముఖ్య సాధనమని యెంచి ఆ ప్రతిగ్రహించి యున్న తి కాలము తద్బద్ధులమై యుండవలయును. స్వరాజ్యము అహింసవలనగాక హింసవలననే రాగలదని లబ్ధుగనే ప్రతినను నిగ్రహించుటకు మనము పవిత్రమగు ప్రతిన గావించి యుంటిమి. అహింస యున్నంతకాలము అదియొక మతమే. అది యెట్లు పనిజేయునో పరీక్షించవలసి యుండుటచే అవసర మగుచున్నది. మనము అహింసా ప్రతీకబద్ధులమై యున్నంతకాలము, అందు నమృత మున్నంతకాలము, మనము ఆమార్గమున నుండుటయేగాక యిత రులను గూడ నట్లే యుండుమని యాద్యోధించి దౌర్జన్యమునకు గడుగువారిని అటుల జేయకుండ జేయవలయును. మనము కాంగ్రెసు క్రీడునందు విశ్వాసము గలవారము సయితము అందఱు మును వాక్కుగల్గుటయందు అహింసా ప్రతీకబద్ధులమై యుండుట లేదు. భావమునం దైనను అహింస యుగయుంప కుండునటుల ప్రయత్నించి యుండలేదు. అందువలననే మనము ఆదర్శమును బొందకుంటే మని నాకు నమ్మకము గల్గుచున్నది.

క్రీస్తీతారామాంజనేయనాటక సమాజము, ఏలూరు

విజయనగర లో
అయోధ్యా మైదానముమీద వేసిన
నాటక కాలలో 17-1-1922 తేది మంగళవారము

చిత్రనళియ నాటకము
21-1-1922 తేది శనివారమునాడు

ద్రావిడవస్త్రావహరణం నాటకము
ప్రదర్శించెదరు.

రేట్లవివరం:— రూ 8, 2, 1-0-0, 1-8-0, 0-12-0, 0-6-0.
క్రీలట రూ 2-0-0, 1-0-0, 0-8-0.
M. N. Rao, Yadavalli Suryanarayana
Zamindar, Rao.
Hon. President, Manager.

మహాత్మా గాంధీ
ఆరోగ్యదిక్షుని

వడ్డి శ్రీరామమూర్తిగారిచే సంపూర్ణముగా శాస్త్రీక రింపబడినది. సర్వజనులను చదివి తిచరణలో పెట్టుటయే మా ముఖ్యోద్దేశము గనుక అసలు ఖరీదునకే అమ్ముచున్నాము.
ప్రతి 1 కి 0-6-0 లు మాత్రమే.
మేనేజరు:— పాపులర్ స్వదేశీస్టోర్సు.
(3858) వెద్దాపురం (గోదావరి)

నిష్ఠామగ్గ కిర్యాణిచేయబడిన కాశ్మీరు బొవధమును.
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగుభావయందు గాని, ఇంగ్లీషుభావయందు గాని
కాటలాగు శిశిలముగా కలపబడును.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
19, హుజూర్ గోడ, హుంతుగోడ - మదరాసు.

నేత్రేంద్రియము - దీనిసంరక్షణ.
ఇది యొక శాస్త్రపుస్తకము.
కన్నులున్న ప్రతివారికి అత్యావశ్యకము.
వెల పోస్తుగాక రూ. 0-4-0.
(3197) వల్లూరి పద్మాభారాజు, కాకినాడ.

3269 మారికథ
లోకమాన్యుని పవిత్రజీవితము
ఇహ పర సాధనము
ఆంధ్రదేశమున నఖముఖముల నీవరకే వ్యాప్తమైనది.
గ్రంథకర్తలు: చె. వెంకట్రామయ్య, డా. వెం. నరసింహారావు
పోస్టుఖర్చులుగాక, ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0. 12 ప్రతులు 5-0-0
వలయువారు డా. వెం. నరసింహారావు,
తాడేపల్లిగూడెం, కృష్ణాజిల్లా

యోగ్యతాపరములు 3242
(1) నేను పేకల సంబంధమైన వ్యాధిచే సంవత్సర మునుండి భాధపడుచుంటిని. దెవారెన్ సిటి డ్రుగ్స్ మెడికల్ హాస్పిటల్, ట్రైకోజిక్ అనడి స్పెషల్ ఔషధమును సేవించిన తరువాత స్వస్థమాయెను.
ఉజ్జయిని } ఎల్. సి. కపూర్,
28-9-18 } తేట్ (పొంబేనర్)

వనాశాధినరస్మరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తమయొక్క ముఖ్యభరణ పోగొట్టు బయటకు పోయిన గాంధీనది. రూ 1-10-0
ఇండియా సిలోకానందు పద్మవీరకవచ శివాలాఖర్చు ప్రచురణగా వందబడును. (2973)
విజ్ఞానము విడిచి సావంతే.
నెం 144 ఫననవాడి, బొంబాయి.

నీకు స్వరాజ్యము కావలెనా?
కావలసినచో (3873)
“ఆలీ ప్రభృతుల నిర్బంధము”
(The Karachi Trial)
అను, దివ్యమైన నాటకమును చదువుము
వెల. 0-10-0 మాత్రమే. (పోస్టేజీ ప్రత్యేకము)
స్వరాజ్య గ్రంథాలయము, తెనాలి.

జాతీయకర్తలము
జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ వళి మున్నగునవి లేకయే సంవత్సర ఫలితములను క్యాల్క్యులేట్ రిడింగుతో సహా యెన్ని సంవత్సరములైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆక్రమలేకయే తిరుంటు తామ ప్రాసికోనగలరు. ధనము, సంతానము మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీమీ వ్యాఖ్యములను మీరే ప్రాసికోన గలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడగు దీనివెల రూ 2 మాత్రమే.
గ్రేట్ యిండియా జ్యోతిషాలయము,
(3291) ఖింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

ఇనాం ఇనాం
రెండు అజాబు ప్రాంపుపంపిన మిక్కిలి సౌగ
నైన 1922 సం॥ రం పెద్దరంగుల బొమ్మకాళండరు
ఒకటి పంపబడును. బాబుమాత్రము ప్రాసిన బొమ్మ
లేని కాళండరు యిశాముగా పంపబడును. కాళం
డరులు వి. పి. గా పంపబడవు. ఒకరూపాయ మణి
యార్దరు పంపిన 8 కాళండరులు. రిజిస్టర్డ్ పోస్టు
ద్వారా పంపబడును. రిజిస్ట్రేషను పోస్టుఖర్చులు
లేవు. 3828
Rajvaid/Sri Bamandasji Kaviraj
152, Harrison Road
Calcutta.

మద్రాసు ఆంధ్ర సదరక మరాటా

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

ఇంజనీరులు ఇంకా రైల్వేలు చేయబడినది

ప్రకటన

సామానులమీద రైల్వే నుంకము సవరణ.

1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు యీదిగువ కనబరచిన ప్రకారము వస్తు సామగ్రిమీద నుంకము రైల్వే బోర్డువారి ఉత్తరపు ప్రకారము యమ్. యస్. యమ్. రైల్వేలో సవరణ చేయబడును.

ప్రస్తుత చార్జీలు — సూతన

తరగతి	చార్జీలు	తరగతి	చార్జీలు.
1—	.333	1—	.38
2—	.500	2—	.42
—	.666	3—	.58
4—	.833	4—	.62
5—	1 000	5—	.77
X—	1 500	6—	.83
		7—	.95
		8—	1.04
		9—	1.25
		10—	1.87

ప్రస్తుతము మొదటితరగతిలో నున్నటువంటి వస్తువులు తక్కువ ధరలుగల దగుటచే వానిపై నుంకము పాచ్చిచేయుటకు విలువేనటువంటిన్ని వస్తువు లగు కంకర, ఎటుకలు, ఎరుగుగడ్డి, ధాన్యములు, నున్నము, నున్నపురాళ్లు, తెలగపిండి చెక్కకాయ ధాన్యములు మున్నగునవి ఈ సూతన ప్రకారముల ప్రకారము ఏర్పడిన మొదటి గతిలో చేర్చబడినవి.

2. ఈ రైల్వే ఎ. బి. సి. డి. మెట్రాలు రైల్వేలో ఈదిగువ తెలుకబడిన ప్రకారము మార్పు బడును.

(1) 1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు, ఎ. కట్టిలో యీదిగువ కనబర్చిన ప్రకారము తిరిగి మార్పులు చేయబడును.

మైలుకు మునుగుకు దమ్మి.

.380 మొదటి 300 మైళ్ళకు
.125—301 మొదలు 500 మైళ్ళకు
.115—501 మొదలు 800 మైళ్ళకు
.100—801 మైళ్ళు అంతకు పై

(II) 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీ లగాయతు బి. కట్టి కొట్టిచేయబడును. యీ ఏ విషయించిన బి. కట్టి కట్టిన సామగ్రిని కొంతవరకు ఎ. కట్టిలోనికి, మరికొంత సి. కట్టిలోనికి మార్చబడును.

దానికి తిరిగి బి. కట్టి అని పేరు పెట్టబడును.

ప్రస్తుత బి. కట్టి

- (1) ఇంటివాసములు
- (2) చెక్కినదూలములు, చెక్కనిదూలములు
- (3) పెంకులు
- (4) ఇటికలు
- (5) కాల్చినయిటుకలు
- (6) యముకలాహారము
- (7) యినుము, లేక ఉక్కు, ముక్క
- (8) సూరకారము

ఈ వస్తువు లన్నియు ఎ. కట్టిలోనికి ట్రాన్స్ పోరు చేయబడును.

- (9) వెదుళ్లు
- (10) వెదురు ముక్కలు
- (11) చెట్లు తునకలు

(III) ప్రస్తుతము జరగుచున్నటువంటి సి. కట్టి (1921 సి. నంబరు 1 తొలిసారి నుండి బి. కట్టి అని పిలువబడును)

ఈ దిగువ ఉద్దేశ్యార్థి ప్రకారము రింకబడును.

మైలుకు మునుగుకు దమ్మి.

.30— మొదటి 50 మైళ్ళు
.20—51 మొదలు 200 మైళ్ళు
.17—201 మొదలు 300 మైళ్ళు
.13—301 మొదలు 400 మైళ్ళు
.10—401 మొదలు పై

(IV) 1922 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీ లగాయతు డి. కట్టిలో నున్నటువంటి నూరిగి నీసు లోహమునకు యమ్. యస్. యమ్. రైల్వే లోకల్ బుకింగులో తిరిగి యీ దిగువ ఉద్దేశ్యార్థి ప్రకారము చేయబడును.

హీలుగు 1 కి ఒక మైలునకు దమ్మి డి. కట్టిలో

.380	50 మైళ్ళలోపున
.300	100 డి. కట్టి
.250	150 డి. కట్టి
.200	200 డి. కట్టి
.166	250 డి. కట్టి
.143	300 డి. కట్టి
.125	400 డి. కట్టి
.115	400 మైళ్ళ పైగా

ఇవి ఎక్కువ దిగుతులలో నితర వరతు లకు లోపలేనవి.

(3) 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీ లగాయతు టెర్మినల్ చార్జీలు యీ దిగువ ప్రకారము చేయబడును.

(I) మదరాసునుండి వంపు ప్రతిరవాణాకును మునుగునకు 12 పైసలు వంతునన, 12 పైసలు వంతునన, చార్జీ చేయబడును.

మిటర్ గేజ్ సెక్షన్ లో మాత్రము గుంట కల్లునుండి హిందూపురము వరకు అల్లుకానేరదు. ఇందులో గుంతకల్లు మాత్రము చేరదు మిటర్ గేజ్ సెక్షన్ లో గుంతకల్లునుండి హిందూపురము వరకు మునుగునకు 8 పైసలు వంతునన 4 పైసలు వంతునన చార్జీ చేయబడును.

(II) సరాసరిగా బుక్కుచేయడములో గుంతకల్లు, హిందూపురము సెక్షన్ లో మునుగునకు 8 పైసలువంతున విసూలుచేయబడును. గుంతకల్లు హిందూపురము సెక్షన్ లో ఒకతడవకు మునుగుకు 4 పైసలు చొప్పున విసూలుచేయబడును.

నార్లు ఈస్తులైనమీద ఇప్పుడు కొన్ని తక్కువరేట్లు ఎక్కువచేయవలెను కొట్టిచేయలేదు. డిశంబరు మొదటితేదీనుండియు జరుగు మార్పులు ఇదివరలో అక్టోబరులో మొదటితేదీని ప్రకటనములద్వారా తెలుపబడెను. ఆంగలసాగ్రి తెలియకొరవారు సేవ్ మాన్యురలకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనవలెను తెలుసుకొనగలరు.

(4) పైచెప్పిన మార్పు లన్నియు 1922-వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ మొదటితేదీ నుండియు ఆచరణలోనికి వచ్చును. అని అన్నియు గూర్చు

ఈ వస్తువు సి. కట్టిలోనికి ట్రాన్స్ పోరు అగును. దీనినే 1921 సంవత్సరము డిశంబరు మొదటి తేదీనుండి బి. కట్టి అని వాడుకలోనికి తెచ్చును.

టూరిఫ్ క్రొత్త పుస్తకములో తెలుపబడును. అది కొలదికాలములోనే ప్రచురింపబడును.

అవి ఈ రైల్వేస్టేషనుల కన్నీటికిని వంక బడును. వలయువారు స్టేషను మాన్యురల సహాయముతో గాని చీఫ్ గూడ్స్ క్లర్కుల సహాయముతో గాని తెలిసికొనవచ్చును లేకున్నచో జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ఆఫీసుకు వ్రాసుకొనిన 0-4-0 అణాలకు ఒక పుస్తకము బడయగలరు.

(5) ఈ విషయమై యింకను యేమైన సంగతులను తెలుసుకొనవలసి యున్నచో మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషనులోని జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు ఆఫీసులో నున్న రేల్వే సూపరెంటెండెంటుగారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును.

జిన్నగారి రింగువరం లోషక

పై రింగువరం లోషక ప్రవయోగించిన ఫల విధములైన తామర, గజ్జి, మొదలగు చర్మవ్యాధులు నివర్తియగును.

వెల బుడ్డి 1 కి రు 0-10-0. వి. సి. ప్రత్యేకం.

సోల్ యేజన్స్, కనరపు యేజన్స్, (8855) హైదరాబాద్, మదరాసు.

కావలెను

మా జగత్ ప్రసిద్ధిచెందిన పుష్టి నిప్పు నట్టి మదనమంజరి మాత్రలను విక్రయించుటకు కన్ వాసెల్లు, ఏజెంట్లు కావలెను.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవతి, (8198) 27, చీనాబాబుగోడు, మదరాసు.

ఆంధ్రులకు ముఖ్యమైన సందేశము

“స్వరాజ్య కాంగ్రెసుకు ముందే ఆంధ్రులెల్లరు హిందీభాషను చక్కగ నేర్చుకొనవలెను.”

మహాత్ముని వాంఛను పూర్తిచేయడు. కమలం పుస్తకములకుగాను వ్రాయడు.

- గ. రాష్ట్రభాషాభివృద్ధి (తెలుగు లిపి) మహాత్మాజీయొక్క పీఠికలతో. 0-2-0
- చ. రాష్ట్రభాషాభివృద్ధి 0-2-0
3. హిందీభాషాభివృద్ధి 0-2-0
- ర. మొదటిభాషాభివృద్ధి తెలుగు అర్థమునన 0-2-0
- గ. రెండవభాషాభివృద్ధి తెలుగు అర్థమునన 0-2-0
- ఓ. స్వదేశీభాషాభివృద్ధి అర్థమునన 0-3-0

హిందీ ప్రచారకార్యాలయము, (8279) 113, బి. కట్టి, (బి. కట్టి, మదరాసు.

(3081) “కత్తి కట్టిలు”

చెక్క కట్టి గట్టి గజము పొడుగు గలవి. సాగవైసవి. 1-కి రూ. 1-0-0. గజము కొనుపానికి 1 కి 3 రూ. పోటీకీర్తియవలెను. మునుపాన అల్లుతో ఒకరూపాయి అదాపు వంపలెను. సాగవైసవైపు అందుకో, కట్టిలు అంటే లాక్ మేకప్పు etc. పెద్దాల్లెం, (గోదావరిజిల్లా) తెలిగొట్టె అడవి: “ఇంద్రానీ” పెద్దాల్లెం.

మీ రా బ డి

మీ కుటుంబ సోమము చాలివంటి శివస్థానము, మీరు విగాతములై నాని కట్టిచేయవలెను కొన్ని మార్పులు లను కనిపెట్టి అందుచే నుఖము ననుభవించురు. ఈ సందేశములలో మా సుఖము మీకు ముఖ్యమైనది. ఈ అజా ప్రాంతము వంశీన సుఖముగా వైకము మార్గములు తెలుపు పుస్తక మొకటి పంపబడును. (8385)

Prof:—P. N. DILAWARI, Amritsar. No, 49

